BM-RAPPORT 10 (2014)

Biologisk mangfold i Drevjamoen skyte- og øvingsfelt,

Vefsn, Nordland.

FORSVARSBYGG

Forsvarsbygg
Futura Miljø - Naturforvaltning
Postboks 405 Sentrum
0103 Oslo
Norge
Tlf: 815 70 400
www.forsvarsbygg.no

Gradering denne siden alene (uten rapport og vedlegg):

UGRADERT
iht. sikkerhetsloven §§ 11 og 12
jf offentlighetsloven § 13

DOKUMENTINFORMASJON

Publ./Rapportnr:

BM-rapport 10 (2014)

Saksnr:

2012/4475 Innkjøpstjenester – Rammeavtale for kartlegging av biologisk mangfold

Tittel:

Biologisk mangfold i Drevjamoen skyte- og øvingsfelt, Vefsn, Nordland

Forfatter(e):

Kim Abel

Oppdragsgiver/kontaktperson(er):

Oppdragsgiver: Forsvarsbygg Utleie SØF og grunneiendom

Kontaktperson: Forsvarsbygg Futura v/Lene Røkke Mathisen

Oppdragsgivers prosjektnr/ref.nr:

Innkjøpsordre 300210019

Dato:

14.05.2014

Stikkord (norsk):

Biologisk mangfold, Drevjamoen, forvaltning, rødlistearter

Key word (English):

Biological diversity, Drevjamoen, management, red listed species

Sammendrag:

Det er gjennomført en kartlegging av biologisk mangfold i Drevjamoen skyte- og øvingsfelt av BioFokus i 2013. Kartlegginga er en oppdatering av tidligere kartlegging fra 2000 gjennomført av Prevista. Feltet strekker seg fra ca. 10 meter over havet i bunn av dalen og med to «tarmer» som strekker seg opp mot henholdsvis Hellfjellet i sør på 809 meter over havet, og Blåfjellet i nord på ca. 680 meter over havet. Hele feltet dekker et areal på ca. 13,7 km2. Arbeidet skal danne grunnlag for bærekraftig forvaltning av biologisk mangfold i området. Kartlegginga er basert på metodikk i håndbøker fra Miljødirektoratet. Følgende temaer er kartlagt: naturtyper, viltområder, rødlistearter og fremmede arter. Forsvarsbygg har utarbeidet en kravspesifikasjon som gir nærmere retningslinjer for kartleggingen. Kartleggingen har omfattet alle tidligere registrert naturtyper, samt andre delområder med potensial for naturtyper.

Basert på feltarbeid og eksisterende dokumentasjon fra området er det dokumentert 12 ulike naturtyper hvorav fem med verdi svært viktig (A-verdi), to med verdi viktig (B-verdi) og fem med verdi lokalt viktig (C-verdi). Naturtypene dekker ca. 9,3 % av totalarealet. Fra forrige biologisk mangfoldkartlegging var det registrert 11 ulike naturtyper, pluss en registrert i 2001. En naturtype er forkastet på grunn av svake kvaliteter og to er slått sammen til en naturtype. Det er kartlagt to nye naturtyper. Stort sett hele området er forholdsvis godt kartlagt, med unntak av de øvre deler av Blåfjellet som er mangelfullt kartlagt.

Det ble registrert to prioriterte viltområder med verdi viktig (B-verdi), som i all hovedsak er en videreføring av de gamle lokalitetene.

Det er registrert 18 rødlistearter i Drevjamoen skyte- og øvingsfelt fordelt på 65 funn per 14.04.2014. De aller fleste av disse funnene er gjort innenfor naturtypelokalitetene. Lav og sopp er gruppene med fleste påviste rødlistearter med henholdsvis åtte og syv arter.

Det er produsert analoge og digitale temakart for naturtyper, viltområder og rødlistearter. Det er gitt forvaltningsråd for

naturtypelokalitetene og viltområdene. Forvaltningsrådene bør etterleves for å ivareta det biologiske mangfoldet i disse områdene.

Alle opplysninger om naturtyper, vilt og rødlistearter er lagt inn i databaseverktøyet Natur2000. Digitale kartverk finnes i Forsvarets informasjonssystem for eiendom, bygg og anlegg (FIS/EBA) og FMGT's kart- og katalogtjenester (FIS/BASIS). Alle UTM-referanser i rapporten er gitt i kartdatum WGS84.

Forsidebilde: Frodig løvskog langs elva Komra.

FORORD

Forsvarsbygg var tidlig ute med å kartlegge biologisk mangfold innenfor sine forvaltnings-områder, og har gjennomført dette i de aller fleste av sine felt. Kartleggingene ble i all hovedsak gjennomført i perioden 2001 – 2005. De ble utført av ulike eksterne konsulenter og etter Forsvarsbyggs kravspesifikasjon for kartlegging av biologisk mangfold, som bygger på nasjonal metodikk utviklet av Direktoratet for naturforvaltning. Totalt ble det utarbeidet nærmere 80 rapporter basert på en fullskala kartlegging – som omfattet naturtyper, ferskvann, vilt, rødlistearter og en oppsummerende sammenveiing med forvaltningsråd for de verdisatte lokalitetene. Kartleggingene ble gjennomført for å sikre en kunnskapsbasert forvaltning ihht stortingsmelding nr. 42 (2000 – 2001) «Biologisk mangfold. Sektoransvar og samhandling».

På vel ti år er det skjedd mye i forhold til beskrivelser og vurderinger av naturmangfoldet. Naturmangfoldloven fra 2009 fordrer sterkere fokus på kunnskapsgrunnlaget med sitt krav om begrunnelse av ethvert tiltak som påvirker natur. Fremmede arter er blitt et tema og vi har fått en ny naturtypeinndeling og rødliste for naturtyper. Samtidig oppdateres både rødlister og svarteliste regelmessig.

På bakgrunn av denne utviklingen og de økende kravene til å hensynta naturmangfoldet ser Forsvarsbygg behov for å oppdatere eksisterende rapporter. Samtidig rettes det oppmerksomhet mot nye områder som ikke tidligere er kartlagt.

Rapporten er utarbeidet på oppdrag av Forsvarsbygg futura miljø som innehar prosjektledelsen for kartleggingen. Alle opplysninger om naturtyper og arter er lagt ut på Naturbase og Artskart. Dette gjelder også kartleggingsdata fra Forsvarsbyggs tidligere kartlegging der dette er relevant. For oppdaterte kartlegginger gis det innledningsvis en tydelig kobling til den tidligere rapporten.

15.12.2013

Frode Sjursen

Administrerende direktør,

Forsvarsbygg

INNHOLD

DOKUMENTINFORMASJON I

FORORD IV

INNHOLD VI

1 INNLEDNING 2
1.1 FORSVARSBYGGS ARBEID MED BEVARING AV BIOLOGISK MANGFOLD 3
1.1 FORSVARETS SKOGBRUKSPOLICY 3

2 MATERIALE OG METODER 5
2.1 DATAINNSAMLING 5
2.2 DOKUMENTASJON 5
2.3 NATURTYPER 6
2.4 RØDLISTEDE NATURTYPER 6
2.5 VILTOMRÅDER 7
2.6 FERSKVANNSLOKALITETER 7
2.7 RØDLISTEARTER 8
2.8 FREMMEDE ARTER 8
2.9 AKTIVITETER SOM PÅVIRKER DET BIOLOGISKE MANGFOLDET 9
2.10 DATABASE OG KART 10

3 NATURFORHOLD 11
3.1 DREVJAMOEN SKYTE- OG ØVINGSFELT 11
3.2 BRUK AV SKYTE- OG ØVINGSFELTET 11
3.3 EKSISTERENDE DOKUMENTASJON OM BIOLOGISK MANGFOLD 12
3.4 BERGGRUNN OG LØSMASSER 13
3.5 GENERELLE NATURFORHOLD 13
3.6 MENNESKELIG PÅVIRKNING 15
3.7 FLORA 16
3.8 FAUNA 17
3.9 NATURTYPER 19
3.10 VILTOMRÅDER 50
3.11 FERSKVANNSLOKALITETER 55

3.12 RØDLISTEARTER **55**
3.13 FREMMEDE ARTER **56**
3.14 FORVALTNINGSRÅD **57**
3.14.1 GENERELLE FORVALTNINGSRÅD 57

4 KILDER **58**

VEDLEGG **59**

1 INNLEDNING

Bevaring av naturmiljø, biologisk mangfold og truede arter er en stor utfordring. Mange arter i Norge viser en urovekkende bestandsnedgang. Hele 4599 arter er på den siste rødlista i Norge (Kålås et al. 2010). Av disse er 2398 arter (11 %) klassifisert som truede arter, dvs. arter i kategoriene CR (kritisk truet), EN (sterkt truet) og VU (sårbar). Hele 80 naturtyper er rødlista (Lindgaard og Henriksen 2011). Den viktigste årsaken til tap av biologisk mangfold i Norge er arealendringer, dvs. at leveområdene forandres gjennom endret arealbruk som direkte nedbygging av arealer til ulike formål og intensivt skogbruk og intensivt jordbruk gjennom drenering, grøfting og igjenfylling av våtmark, myr og andre fuktige områder og ved fulldyrking og gjødsling på den ene siden og gjengroing av viktige kulturmarkstyper på den andre siden. Spredning av fremmede arter og klimaendringer er andre alvorlige påvirkningsfaktorer som i økende grad påvirker det biologiske mangfoldet negativt i tillegg til de allerede negative påvirkningsfaktorer. Mange av disse påvirkningsfaktorene gjør seg gjeldende innenfor Forsvarets arealer. Det er derfor viktig at Forsvaret kjenner til naturverdier på sine eiendommer slik at man på best mulig måte kan ivareta naturverdiene.

Regjeringen har en målsetning om at Norge og sektormyndighetene skal forvalte naturen slik at arter som finnes naturlig skal sikres i levedyktige bestander og at variasjonen av naturtyper og landskap opprettholdes. Norge har som mål at tapet av biologisk mangfold skal stanses innen 2020. Stortingsmelding nr. 42 (2000-2001) "Biologisk mangfold - Sektoransvar og samordning" gir retningslinjer for hvordan sektorene, inklusive Forsvarsbygg, skal ivareta hensynet til biologisk mangfold på de eiendommene Forsvarsbygg forvalter. Regjeringen har underskrevet en rekke internasjonale avtaler som forplikter Norge til å ivareta biologisk mangfold; hvor (1) Riokonvensjonen av 1992 – konvensjonen om biologisk mangfold; (2) Bonnkonvensjonen av 1983 for beskyttelse av trekkende arter og (3) Bernkonvensjonen av 1979 for beskyttelse av truede arter er de viktigste. Naturmangfoldloven (NMFL) ble videre vedtatt 1.7.2009. Denne loven gir i større grad et juridisk vern til truede arter og naturtyper, blant annet gjennom bestemmelser for prioriterte arter og utvalgte naturtyper. Blant annet inneholder loven et generelt krav om aktsomhet for å unngå skade på naturmangfoldet (§ 6) og krav om at beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygge på et godt kunnskapsgrunnlag (§ 8).

Ved først å kartlegge og deretter forvalte arealene ut fra kunnskap om artenes forekomst og artenes krav til leveområder, kan en sikre et rikt og variert biologisk mangfold. Denne rapporten tar for seg biologisk mangfold i Drevjamoen skyte- og øvingsfelt, og er en sammenstilling av eksisterende dokumentasjon, oppdatering av beskrivelser til Naturbase og ny kartlegging i 2013.

1.1 FORSVARSBYGGS ARBEID MED BEVARING AV BIOLOGISK MANGFOLD

Stortingsmelding nr. 42 (2000-2001) "Biologisk mangfold - Sektoransvar og samordning" la grunnlaget for sektoransvaret for forvaltning av biologisk mangfold og gir retningslinjer for hvordan de ulike sektorene skal ivareta hensynet til biologisk mangfold i sine forvaltningsområder. Viktige miljødokumenter i Forsvarssektoren som gjelder for Forsvarsbygg er «Retningslinjer for Forsvarssektorens miljøvernarbeid» som ble gjort gjeldende fra 1. januar 2010. Forsvarsbygg har også en egen miljøstrategi som ble oppdatert i 2012 og går fram mot 2025. Basert på denne utarbeides det årlige miljøhandlingsplan som skal følges opp i alle Forsvarsbyggs forretningsområder.

Miljøstrategien har et eget fokusområde på naturmangfold med visjon om at «Forsvarsbygg forvalter naturarealene slik at naturmangfoldet ivaretas og utvikles innenfor rammen av Forsvarssektorens virksomhet». Forsvarsbygg har videre en egen miljøpolicy for skyte- og øvingsfelt. Denne policyen er hovedsakelig utarbeidet på grunnlag av krav og føringer som er gitt i sentralt lovverk og andre dokumenter som stortingsmeldinger, miljøhandlingsplaner, forskrifter, iverksettingsbrev fra Forsvarsdepartementet og interne instrukser. De mest sentrale lover og forskrifter for miljøforvaltning i skyte- og øvingsfelt er blant annet naturmangfoldloven, forurensningsloven, plan- og bygningsloven og vannforskriften. Miljøpolicyen for skyte– og øvingsfeltene er «Det biologiske mangfoldet i skyte- og øvingsfelt skal ivaretas og utvikles». Dette innebærer at oppdatert informasjon om biologisk mangfold skal brukes aktivt inn i alle beslutningsprosesser knyttet til forvaltning, drift og utvikling av arealbruken. For samtlige skytefelt på land skal oppdatert informasjon om biologisk mangfold være allment tilgjengelig, blant annet gjennom offentlige databaser og nettbaserte innsynsløsninger.

Kartleggings- og overvåkningsaktiviteter gjennom Forsvarsbyggs overvåkningssystem for biologisk mangfold (FOB) skal holde kunnskapsgrunnlaget løpende oppdatert. Forsvarsbygg skal ha oversikt over påvirkningsfaktorene fra egen aktivitet, fange opp utviklingstrender for utvalgte parametere (artsforekomster, naturtyper med mer), og så langt som mulig utrede eventuelle årsakssammenhenger. Metodikken for kartleggings- og overvåkningsaktivitetene gjennom FOB skal tilpasses nasjonale systemer for kartlegging og overvåkning av biologisk mangfold».

Rapportene om biologisk mangfold i skyte- og øvingsfeltene vil være en stor styrke i den daglige bruken og forvaltningen av Forsvarssektorens områder, og vil bidra til at beslutninger om bruken kan tas på et bedre faglig grunnlag.

1.1 FORSVARETS SKOGBRUKSPOLICY

Forsvarsbygg forvalter forsvarssektorens arealer på vegne av Forsvarsdepartementet. Med forsvarssektorens arealer menes eid areal samt areal omfattet av avtaler om at forvaltning og tilrettelegging for militær øvingsaktivitet kan foregå. Fra 2008 har all hogst og skogkulturaktivitet blitt planlagt og fulgt opp med egne ressurser i Forsvarsbygg, mens det foreligger en avtale med Nordisk Tre AS om hogst, skogkulturarbeider og tømmeromsetning. Forsvarsbyggs føringer for skogforvaltningen gir Forsvarets militære behov prioritet foran hensynet til økonomisk resultat. Innenfor disse rammer skal eiendommen drives etter bedriftsøkonomiske prinsipper med sikte på å gi et best mulig økonomisk resultat for Forsvarsbygg. Dette innebærer bl.a. aktiv skogkulturinnsats og tynningsaktivitet for å sikre en framtidig kvalitetsskog i god produksjon.

En miljøavtale mellom Forsvarsbygg og Nordisk Tre innebærer at all skogbruksaktivitet på eiendommen gjennomføres i henhold til PEFC standarden http://www.pefcnorge.org/ og Nordisk Tre sine rutiner. Norsk PEFC skogstandards kravpunkt 4 om biologisk viktige områder forutsetter at minst 5 % av produktivt skogareal

skal forvaltes som biologisk viktige områder. For øvrig gjelder følgende presiseringer gjennom miljøavtalen (jfr. Norsk PEFC skogstandard Felthefte 2012):

- Skog med truete arter (VU, EN og CR) er i utgangspunktet nøkkelbiotoper, dersom kartfestingen er presis på bestandsnivå. Eventuelle tiltak i slik skog skal skje i samråd med biologisk rådgiver.
- Svært viktige (A) og viktige (B) naturtypelokaliteter er i utgangspunktet biologisk viktige områder (BVO - nøkkelbiotoper og andre kartfestede områder som spares urørt eller skjøttes spesielt for å ta hensyn til biologisk mangfold). Eventuelle tiltak her skal skje i samråd med biologisk rådgiver.
- Særskilte krav til hensyn til rovfuglreir i hekkeperiodene.

I tråd med presiseringer fra Levende skog i 2010 sikrer Forsvarsbyggs egen sjekkliste for skogkultur og hogst på Forsvarsdepartementets arealer at aktuelle kilder for miljøinformasjon, deriblant artskart, naturbase og egne kartlegginger av naturmangfold gjennomgås ved planlegging av hogst. Presiseringene påpeker at der det fremkommer informasjon om naturverdier som ikke ble vurdert i forbindelse med utvalget av nøkkelbiotopene, skal personer med skogbiologisk kompetanse godkjent av sertifikatholder vurdere disse naturverdienes relevans i forhold til miljøoversikten og miljøbehov på eiendommen. Med informasjon om naturverdier menes forekomst av truete arter (rødlistekategori VU, EN, CR eller Ex) og områder med viktige naturtyper.

2 MATERIALE OG METODER

2.1 DATAINNSAMLING

Det er utarbeidet en oppdatert kravspesifikasjon av mars 2012 som er angitt i rammeavtalen. Kravspesifikasjonen gir føringer for rapport, kartproduksjon, lagring av digitale data og utforming av forvaltningsråd. I de etterfølgende kapiteler følger en kort beskrivelse av metode for datainnsamling, dokumentasjon og verdisetting.

Kartleggingen bygger på metodikk i følgende håndbøker fra Direktoratet for naturforvaltning (DN):

- ”Viltkartlegging” DN-håndbok 11-2000, revidert internettversjon 2006 med oppdaterte vekttabell (Direktoratet for Naturforvaltning 2000).
- ”Kartlegging av naturtyper” DN-håndbok 13. 2. utgave 2007 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007).
- "Kartlegging av ferskvannslokaliteter" DN-håndbok 15 (Direktoratet for Naturforvaltning 2001).

Videre er «Vegetasjonstyper i Norge» (Fremstad 1997), ”Truete vegetasjonstyper i Norge” (Fremstad og Moen 2001), ”Norsk rødliste for arter 2010» (Kålås et al. 2010), «Naturtyper i Norge» (Halvorsen et al. 2008) og «Norsk rødliste for naturtyper 2011» (Lindgaard og Henriksen 2011) er viktige støttereferanser ved kartlegging og verdisetting.

Dokumentasjon av biologisk mangfold har hovedsakelig foregått ved

- Kontakt med fagfolk og enkeltpersoner med naturfaglig kunnskap om området
- Feltarbeid. Under feltarbeidet er det brukt GPS for å kartfeste lokaliteter og forekomster. Feltarbeid er utført av Kim Abel og Jon T. Klepsland (begge BioFokus) i perioden 09.09-11.09.2013.
- Sjekk av Artskart; http://www.artsdatabanken.no
- Sjekk av eksisterende dokumentasjon i Naturbase; http://geocortex.dirnat.no/silverlightviewer/?Viewer=Naturbase
- Sjekk av MIS-databasen (miljøregistreringer i skog); http://www.skogoglandskap.no/kart/kart_mis

2.2 DOKUMENTASJON

Registreringsdelen skal være en rent faglig, verdinøytral og faktaorientert beskrivelse av naturmiljøet basert på de ulike håndbøkene fra DN (se kapittel 2.1). Under feltarbeidet i Drevjamoen ble det fokusert på naturtyper, viltområder og ferskvannslokaliteter etter DN-håndbøkene, samt forekomst av rødlistearter, forekomst av signalarter på verdifulle naturtyper/viltområder og arter som i seg selv er sjeldne og interessante.

Forsvarsbygg ønsket selv et fokus på å sjekke tilstand på slåttemyrer/rikmyrer og tilstand på naturtyper i skog på grunn av hogst i området. I tillegg ble fjellområdene med kalk fremhevet som et potensielt område for nye naturtypelokaliteter.

2.3 NATURTYPER

DN-håndbok 13-2007 ”Kartlegging av naturtyper” (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) beskriver metodikken ved kartlegging av viktige naturtyper for biologisk mangfold. Denne håndboken fokuserer på naturtyper som er spesielt viktige for det biologiske mangfoldet, dvs. at ”hverdagsnaturen” ikke kartfestes. Totalt 56 naturtyper er beskrevet i håndboka innenfor hovednaturtypene myr, rasmark/berg/kantkratt, fjell, kulturlandskap, ferskvann/våtmark, skog og havstrand/kyst. DN-håndbok 13-2007 er for øvrig under revisjon. Dette arbeidet er planlagt avsluttet våren 2015. Harmonisering med rødlistede og utvalgte naturtyper er en viktig årsak til dette. En annen årsak er samordning med NiN (Naturtyper i Norge) som også er under revisjon. Det vil samtidig bli en del metodiske endringer, bl.a. for verdisettingen og nye, utvidete faktaark skal utarbeides for alle naturtyper. I forbindelse med denne revisjonen er det utarbeidet forslag til nye faktaark for en del naturtyper som tidligere ikke er beskrevet, samt at enkelte naturtyper er under revisjon. Ved kartleggingene i 2013 har vi brukt disse forslagene til faktaark etter behov. Lokalitetene verdisettes etter følgende skala:

A = svært viktig

B = viktig

C = lokalt viktig

Viktige kriterier for verdisetting er blant annet

- Forekomst av rødlistearter og rødlista naturtyper
- Kontinuitetspreg (stabil tilstand/stabil påvirkningsgrad over lang tid)
- Grad av tekniske inngrep (grad av urørthet)
- Sjeldne utforminger (nasjonalt og regionalt)
- Størrelse og velutviklethet. Verdien øker med størrelsen på arealet.

2.4 RØDLISTEDE NATURTYPER

Rødlista for naturtyper (Lindgaard og Henriksen 2011) gir en vurdering over naturtypers risiko for å forsvinne fra Norge eller miste sin funksjon. Den internasjonale naturvernorganisasjonen (IUCN) har ikke utarbeidet retningslinjer for rødlisting av naturtyper. Derfor har det vært lite tradisjon for å vurdere truethetsgraden av naturtyper i motsetning til truede arter.

Mens vegetasjonstyper er tradisjonelt definert ut fra en artssammensetning er naturtyper en kombinasjon av abiotiske faktorer som grunn- eller marktype og artssammensetning. Tilstandsendringer som følge av endret miljøbetingelser eller artssammensetning er ofte reversible hvis påvirkningsfaktoren som forårsaket endringen opphører. Det er i de fleste tilfeller endringer forårsaket av menneskelig aktivitet som forårsaker irreversible endringer i naturtypen. Et felles kriteriesett har blitt utviklet for å standardisere vurderingen av truethetsstatus av naturtyper.

Kriterier brukt i vurderingen av rødlistestatus av naturtyper (tabell 2) er; (1) Reduksjon i areal, (2) få lokaliteter og reduksjon i antall lokaliteter, (3) svært få lokaliteter og (4) tilstandsreduksjon.

Tabell 1. Rødlistekategorier norsk rødliste for naturtyper 2010.

Rødlistekategorier		**Definisjon**
EX	Forsvunnet	Naturtyper som ikke lenger finnes i Norge. Marktypen eksisterer ikke lenger regionalt og vil ikke kunne gjenoppstå naturlig og/eller nøkkelartene i naturtypen er regionalt utdødd og sannsynlighet for reetablering er liten.
CR	Kritisk truet	En naturtype er kritisk truet (CR) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1, 2 eller 4 for kritisk truet er oppfylt. Risikoen for at naturtype forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år er ekstremt høy.
EN	Sterkt truet	En naturtype er sterkt truet (EN) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1, 2 eller 4 for sterkt truet er oppfylt. Risikoen for at naturtypen forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år er svært høy.
VU	Sårbar	En naturtype er sårbar (VU) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1-4 for sårbar er oppfylt. Risikoen for at naturtypen forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år er høy.
NT	Nær truet	En naturtype er nær truet (NT) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1-4 for nær truet er oppfylt. Naturtypen tilfredsstiller ingen av kriteriene 1-4 for CR, EN eller VU, men er nær ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå eller i nær framtid.
DD	Datamangel	En naturtype settes til kategorien datamangel (DD) når usikkerhet om naturtypens korrekte kategoriplassering er svært stor og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC (økologisk tilfredsstillende/livskraftig).

2.5 VILTOMRÅDER

DN-håndbok 11 «Viltkartlegging» (Direktoratet for Naturforvaltning 2000) beskriver metodikk for viltkartleggingen. Viltkartleggingen er en kartlegging av viktige leveområder for viltarter; dvs. for fugl, pattedyr, krypdyr og amfibier, spesielt med fokus på rødlistearter. Viktige funksjonsområder som for eksempel hekke-/yngleområder, nærings- og rasteområder, reirlokaliteter, spillplasser etc. registreres, beskrives og verdisettes.

Viltområder verdisettes som naturtypelokaliteter med områder med verdi A, B og C, selv om viltkartleggingshåndboken pr i dag ikke opererer med C-verdier. Som grunnlag for verdisetting av spesielt viktige viltområder brukes fylkesvise retningslinjer for viltkartlegging der slike finnes.

2.6 FERSKVANNSLOKALITETER

Av ferskvannslokaliteter beskrives eventuelle sjøørret og lakseførende vassdrag (anadrome vassdrag) og vassdrag med rødlistearter som elvemusling (VU), edelkreps og andre rødlistearter. Førstnevnte fanges opp av DN-håndbok 15-2001 hvor lokaliteter med viktige bestander av ferskvannsfisk som laks og sjøørret kartlegges (Direktoratet for Naturforvaltning 2001). De øvrige to naturtypene i denne håndboka er 1) vannlokaliteter med fiskebestander som ikke er påvirket av fiskeutsettinger og 2) større, uregulerte vannlokaliteter med liten reguleringsgrad, som har beholdt sine naturlige plante- og dyresamfunn av ferskvannsarter. Disse naturtypene er

ikke kartlagt fordi det er lite fokus på spesielt verdifulle områder for biologisk mangfold for disse naturtypene, vanskelig å kartlegge fordi man som regel ikke kjenner før-situasjonen og svært ressurskrevende i forhold til hvilke resultater man får igjen.

2.7 RØDLISTEARTER

En rødliste er en liste over plante- og dyrearter som er utsatt for betydelig reduksjon i antall eller utbredelse på grunn av menneskelig påvirkning og arter som i verste fall er truet av utryddelse nasjonalt. Rødlista er utarbeidet etter Den internasjonale naturvernorganisasjonen (IUCN) sine retningslinjer for rødlisting, hvor arter klassifiseres til kategorier basert på en vurdert risiko for utdøing. Norsk rødliste for arter er i hovedsak en prognose for arters risiko for å dø ut fra Norge. Artene på rødlista er i ulik grad truet, se rødlistekategoriene i tTabell 2. Kriteriesettene (A-E) er nærmere omtalt Norsk rødliste for arter 2010 (Kålås et al. 2010). Rødlistearter nevnes i rapporten med rødlistekategori etter navnet.

Tabell 2. Rødlistekategorier i "Norsk Rødliste for arter 2010".

Rødlistekategorier		**Definisjon**
EX	Utdødd	En art er *utdødd* når det er svært liten tvil om at arten er globalt utdødd.
EW	Utdødd i vill tilstand	Arter som ikke lenger finnes frittlevende, men der det fortsatt finnes individ i dyrehager, botaniske hager og lignende.
RE	Regionalt utdødd	En art er *regionalt utdødd* når det er svært liten tvil om at arten er utdødd fra aktuell region (her Norge). For at arten skal inkluderes må den ha vært etablert reproduserende i Norge etter år 1800.
CR	Kritisk truet	En art er *kritisk truet* når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for kritisk truet er oppfylt. Arten har da ekstremt høy risiko for utdøing.
EN	Sterkt truet	En art er *sterkt truet* når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for sterkt truet er oppfylt. Arten har da svært høy risiko for utdøing.
VU	Sårbar	En art er *sårbar* når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for sårbar er oppfylt. Arten har da høy risiko for utdøing.
NT	Nær truet	En art er *nær truet* når den ikke tilfredsstiller noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.
DD	Datamangel	En art settes til kategori *datamangel* når usikkerhet om artens korrekte kategoriplassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC.

2.8 FREMMEDE ARTER

Norsk svarteliste 2012 er den offisielle oversikten over økologiske risikovurderinger for et utvalg av fremmede arter som er påvist i Norge (Gederaas et al. 2012). Med økologisk risiko menes om arten kan ha negative effekter på økosystemer, stedegne arter, genotyper (gjennom introgresjon) eller kan være vektor for andre arter (parasitter, sykdommer) som kan være skadelig for stedegent biologisk mangfold. Et felles kriteriesett har blitt utviklet for å standardisere vurderingene av økologiske effekter og invasjonspotensial på tvers av artsgruppene. I den siste versjonen av risikovurderinger av fremmede arter i Norge er artene delt inn i fem kategorier (se Tabell 3), derav betegnes arter i de to høyeste kategoriene som svartelistearter. Totalt 106 arter er vurdert til kategorien svært høy risiko og 111 arter er vurdert til kategorien høy risiko.

Tabell 3. Kategorier av fremmede arter i "Norsk Svarteliste 2012".

Kategorier		Definisjon
SI	Svært høy risiko	Arter som er faktiske eller potensielle økologiske skadegjørere og har potensial til å etablere seg over store områder. Svartelistearter.
HI	Høy risiko	Arter som enten har begrenset/moderat evne til spredning, men utøver minst en middels økologisk effekt; alternativt har de bare små økologiske effekter, men et stort invasjonspotensial. Svartelistearter.
PH	Potensielt høy risiko	Arter som enten har store økologiske effekter, kombinert med et lite invasjonspotensial, eller et stort invasjonspotensial, men ingen kjente økologiske effekter. Disse artene inngår ikke i svartelisten.
LO	Lav risiko	Arter som har ingen dokumentert vesentlig negativ påvirkning på norsk natur. Disse artene inngår ikke i svartelisten.
NK	Ingen kjent risiko	Arter som har ingen kjent økologisk effekt og et lite invasjonspotensial. Disse artene inngår ikke i svartelisten.

2.9 AKTIVITETER SOM PÅVIRKER DET BIOLOGISKE MANGFOLDET

En lang rekke militære og sivile aktiviteter kan påvirke det biologiske mangfoldet negativt. For de verdiklassifiserte områdene er det vurdert hvilke aktiviteter som kan være negative for det biologiske mangfoldet på de enkelte lokalitetene. Forvaltningsråd er foreslått for å avbøte eventuell negativ påvirkning og er beskrevet under de enkelte naturtypebeskrivelsene. I tillegg er det beskrevet noen generelle forvaltningsråd i kapittel **Feil! Fant ikke referansekilden.**. Forvaltningsrådene er også lagt inn i naturdatabasen Natur 2000.

I kravspesifikasjonen fra Forsvarsbygg er det beskrevet en rekke militære og sivile aktiviteter som kan ha en negativ innvirkning på det biologiske mangfoldet. Forvaltningsrådene er tilpasset den militære og sivile bruken i det enkelte forsvarsområdet (skyte- og øvingsfelt, festningsverk, militær leir og annet). Forvaltningsrådene er blant annet basert på informasjon fra militære kontaktpersoner om hvilke aktiviteter som er aktuelle på det enkelte festningsverk.

Hvilke forvaltningshensyn søm bør tas vil variere gjennom året. For eksempel kan det være områder hvor sårbare viltarter har tilhold i hekke- og ynglesesongen, men hvor aktivitet til en annen årstid kan være akseptabelt. Aktivitetens omfang er en annen faktor som kan være avgjørende for innvirkningen på det biologiske mangfoldet. For eksempel vil det være stor forskjell på moderat slitasje i et område med sårbart planteliv enn mer permanent påvirkning ved for eksempel mye kjøring med beltekjøretøy eller lignende. Det er derfor fornuftig at det gis forvaltningsråd som differensierer på sesong og kvantitet, slik at det ikke legges unødige restriksjoner på bruken når aktiviteter kan være mulig.

Nedenfor er det listet opp ulike aktiviteter som i dag er/kan være aktuelle i Forsvarets områder og som kan virke negativt inn på det biologiske mangfoldet ved tap av artsmangfold, samt hvilken påvirkning den aktuelle aktiviteten kan ha.

- Nedbygging av arealer (bygninger, veier, asfalterte flater mm.) – Tap av habitat, habitatfragmentering
- Drenering/grøfting/gjenfylling – Endring av fysisk/kjemiske forhold
- Drenering på grunn av kjørespor fra terrenggående kjøretøy - Endring av fysisk/kjemiske forhold
- Skyteaktivitet – Forstyrrelse og fortrengingsmekanismer for sårbare fuglearter og vilt
- Masseuttak – Terrengslitasje, endring av fysisk/kjemiske forhold
- Gjengroing /opphør av landbruksdrift – Tap av habitat, habitatfragmentering

- Høsting av ressurser (multer, egg, dun mm.) – Endret habitat, forstyrrelse av artsforekomster.
- Parkdrift/ hageanlegg/ landbruk (gressklipping, beplantning, gjødsling) – Endring av habitat, habitatfragmentering
- Friluftsliv og kulturhistorisk tilgjengelighet (guidede turer og allmenn ferdsel, kafeteria-drift og uteservering, campingplasser mm.) – Terrengslitasje
- Kulturelle arrangementer (mer eller mindre midlertidige utescener og telt til konserter og skuespill, frakting av utstyr i forbindelse med arrangementene mm.) – Terrengslitasje, tap/endring av habitat

2.10 DATABASE OG KART

Alle registreringer av naturtypelokaliteter og viltområder er lagt inn i siste versjon av databasen Natur2000. Artsobservasjoner av rødlistearter, sjeldne arter, regionalt uvanlige arter og signalarter er lagt ut i BAB (BioFokus sin GBIF-portal) og via denne ut på Artskart. Funnene registreres både i BAB og Artskart under prosjekt "Forsvarsbygg". Det er tatt belegg av spesielt interessante arter. Beleggene vil bli overlevert offentlige museum for innordning i deres samlinger, og vil komme ut på Artskart via deres egne databaser.

SOSI-filer og egenskapstabeller over registrerte lokaliteter er laget ihht til Miljødirektoratets standard. Digitale kartverk finnes i Forsvarets informasjonssystem for eiendom, bygg og anlegg (FIS/EBA) og i Forsvarets militære organisasjons informasjonssystem (FIS/BASIS). Følgende kart er vedlagt rapporten:

- Naturtypelokaliteter
- Prioriterte viltområder
- Rødlistearter

Eventuelle kart som inneholder sårbar informasjon om rødlistearter og vilt er unntatt offentligheten og følger ikke rapporten, men er levert til Forsvarsbygg futura.

I forhold til tidligere arbeid for Forsvarsbygg er det gjort en forenkling i kartproduksjonen ved at naturtypelokaliteter og viltområder er presentert på hver sine kart. Det er dermed ikke laget et sammenveid kart slik som ved forrige kartleggingsrunde.

3 NATURFORHOLD

3.1 DREVJAMOEN SKYTE- OG ØVINGSFELT

Drevjamoen skyte- og øvingsfelt ligger i Vefsn kommune og ca. 17 kilometer nord for Mosjøen og på østsiden av elva Drevjo. Feltet strekker seg fra ca. 10 meter over havet i bunn av dalen og med to «tarmer» som strekker seg opp mot henholdsvis Hellfjellet i sør på 809 meter over havet, og Blåfjellet i nord på ca. 680 meter over havet. Hele feltet dekker et areal på ca. 13,7 km². De lavereliggende og sentrale delene består i stor grad av et vekslende, men hovedsakelig rolig ravineområde på marine avsetninger med Kanesbekken og Komra som drenerer gjennom, mens de to «tarmene» består av en forholdsvis bratt gradienten fra barskog til høyfjell. Løvskog og barskog dominerer feltet, men spesielt i sør er det en del høyfjell opp mot Hellfjellet.

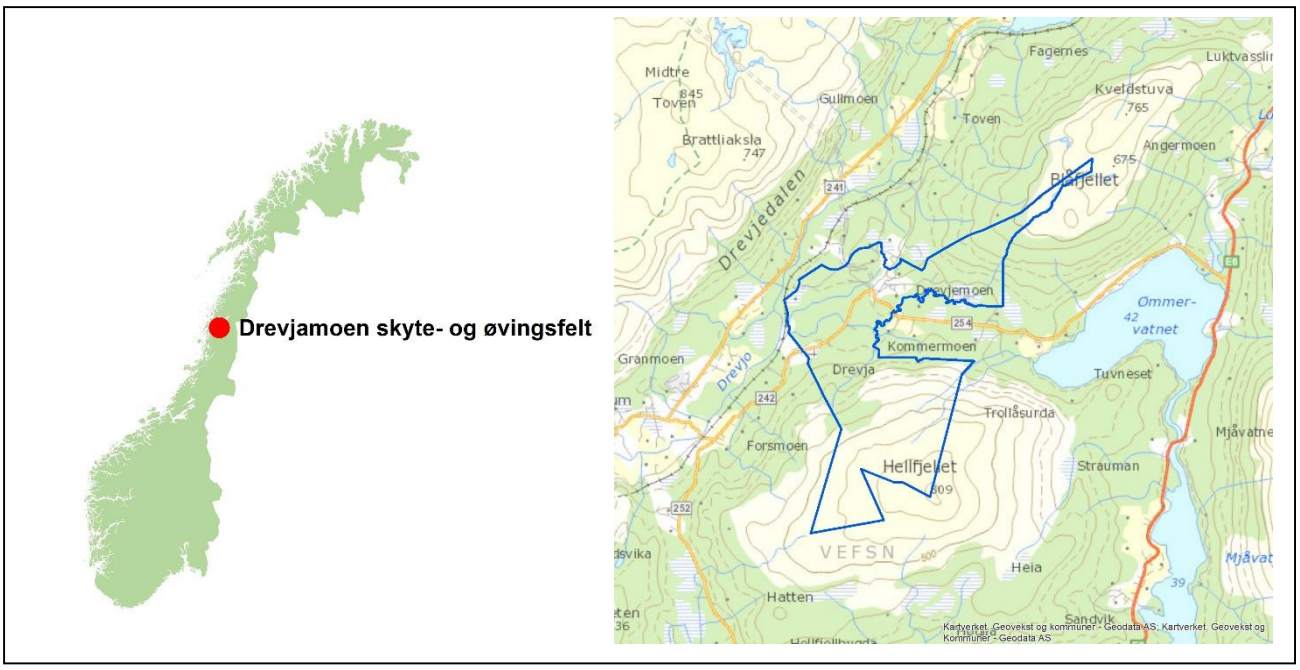

Figur 1: Oversikt over Drevjamoen skyte- og øvingsfelt (markert med blått omriss i høyre kart).

3.2 BRUK AV SKYTE- OG ØVINGSFELTET

Drevja skyte- og øvingsfelt er i sin helhet eid av Forsvaret. Leiren ble bygget i 1911 og er gradvis blitt utbygget i mellomkrigstiden. I dag disponeres området av Sør-Hålogaland Heimevernsdistrikt HV-14 og er fundamentet for primærvirksomheten deres. Feltet har vært i mer eller mindre kontinuerlig bruk siden 1913 og har i dag 10 skytebaner samt håndgranatbane og sprengningsfelt. Flere av banene har også blindgjengerfelt. Aktiviteten i feltet foregår hovedsakelig på banene som er både basisskytebaner og feltbaner.

3.3 EKSISTERENDE DOKUMENTASJON OM BIOLOGISK MANGFOLD

Det er tidligere gjennomført naturtypekartlegginger innenfor Drevjamoen skyte- og øvingsfelt på oppdrag fra Forsvarsbygg (Lie 2002). Kartleggingen ble gjennomført i 2000 av Prevista AS. Disse kartleggingene bygget blant annet på kartlegginger i forbindelse med registrering av boreal regnskog i Midt-Norge fra 1994-1997 (Direktoratet for naturforvaltning 1997). Det er også gjennomført en naturtypekartlegging i Vefsn kommune (Frilund 2004) hvor det ble registrert en naturtype innenfor skyte- og øvingsfeltet nord for Perjorda.

Det er per 14.04.2014 registrert 12 ulike naturtypelokaliteter i Miljødirektoratets Naturbase som ligger innenfor skytefeltet (http://geocortex.dirnat.no/silverlightViewer/?Viewer=Naturbase). Av viltområder ble det i 2000 kartlagt to stykker (Lie 2002), men ingen av dem fremkommer ennå i Naturbase.

Fra Artskart, samt upubliserte BioFokus funn, er det per 14.04.2014 registrert 18 ulike rødlistearter fordelt på 65 funn i perioden 1981 til 2014. I tillegg er det mange funn av arter som ikke er rødlistet, samt ett ubestemt, men sannsynlig funn av flammebrunpigg (*Hydnellum auratile*, VU). De fleste av disse artsfunnene stammer fra kartlegginger i regi av Forsvaret, men også en del mer tilfeldige funn av ulike privatpersoner. For en nærmere opplisting av rødlistearter se kapittel 2.7.

Figur 2: Et lite utvalg av sopp fra lokalitet 30089, Perjordlia. Fagerbrunpigg (venstre), keisersopp (øverst til høyre) og gulkantmusserong (NT) (nederst til høyre).

3.4 BERGGRUNN OG LØSMASSER

Berggrunnen i skyte- og øvingsfeltet er variert. Den søndre halvdelen er bestående av granitt og granodioritt (NGU 2014a), noe som gjør at feltet er dominert av nøysomme vegetasjonstyper i denne delen (markert med rødt i Figur 3, venstre utsnitt). Den nordre delen består av kalkspatmarmot (blått i samme figur) og granatglimmerskifer, stedvis med staurolitt (grønt i samme figur). Hele dette feltet er dominert av rike vegetasjonstyper. De lavereliggende delene i bunn av dalen har mye marine avsetninger som dekker berggrunnen, samt felter med myr og torv (blått og mørk rød/orange på Figur 3, høyre utsnitt). Etter hvert som terrenget stiger oppover mot de to toppene Hellfjellet og Blåfjellet er løsmassedekket mye mer sparsomt og består hovedsakelig av et tynt dekke med humus og torv, morenemateriale, samt bart fjell (lyse rødt og grønt i samme figur) (NGU 2014b). Berggrunnen i disse områdene bestemmer dermed i stor grad nærings- og mineraltilgangen, noe som resulterer i kalkrik vegetasjon i nord opp mot Blåtoppen, og fattig vegetasjon i sør opp mot Hellfjellet.

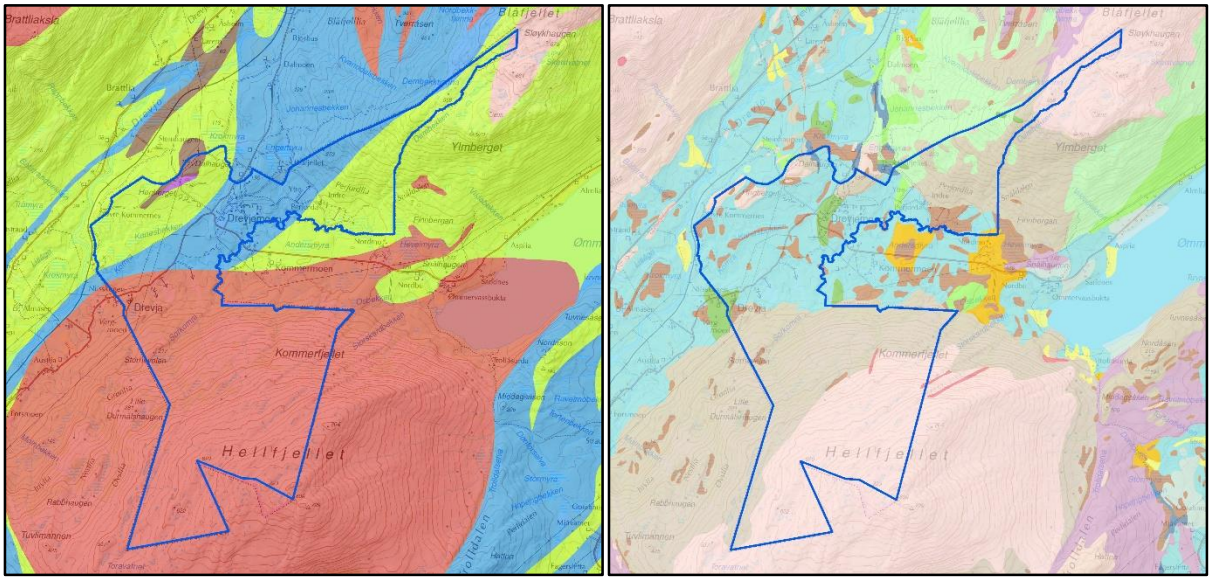

Figur 3: Berggrunnskart (venstre) og løsmassekart (høyre) over Drevjamoen skyte- og øvingsfelt. For nærmere beskrivelse se tekst i kapittel 3.4.

3.5 GENERELLE NATURFORHOLD

Ifølge Moen (1998) ligger Drevjamoen skyte- og øvingsfelt hovedsakelig i mellomboreal vegetasjonssone, og med de høyereliggende delene i nordboreal og alpin vegetasjonssone. Området ligger innenfor svakt oseanisk vegetasjonsseksjon (O1) (Moen 1998).

Den nærmeste meteorologiske stasjonen med både temperatur- og nedbørsnormaler fra siste normalperiode er Mosjøen – Mosal (77190) og den viser en årsmiddeltemperatur på 3,6 grader C og en gjennomsnittlig nedbørsmengde på 1680 mm.

Tabell 4: Månedsnormaler temperatur og nedbør i perioden 1961 - 1990 for stasjon 77190 Mosjøen-Mosal. Data er gyldig per 14.04.2014 (CC BY 3.0), Meteorologisk institutt (MET).

Måned	jan	feb	mar	apr	Mai	jun	jul	aug	sep	Okt	nov	des	År
Temperatur (°C)	-5,8	-4,5	-1,5	2,4	7,5	11,6	13,4	12,9	8,7	4,6	-1,4	-4,3	**3,6**
Nedbør (mm)	182	130	145	96	76	74	95	109	186	222	174	191	**1680**

Av naturtyper etter NIN-systemet er hovedtypen fastmarksskogsmark (T23) den mest utbredte. I de lavereliggende delene er det mye frodige og fuktig utgaver som høgstaudeskog (T23-9) i svakt hellende terreng iblandet våtmark av intermediær flommyr (V7-6) på flatere mark langs vassdraget. På tørrere mark finnes det også noe småbregnefuktskog (T23-7) og blåbærfuktskog (T23-6). På de store og slake ryggene i lavlandet er det noe innslag av åpen myrflate (V6) av ulike, men fattige utforminger. I de bratte lisidene opp mot Hellfjellet er vegetasjonen fattig med lyngskog (T23-11) og lyngfuktskog (T23-16) som dominerer. Lisidene mot Blåfjell er dominert av lågurtkalkskog (T23-5) iblandet en del mer nøysomme utgaver som bl.a. blåbærskog (T23-1). I de lavereliggende delene er det mye konstruert fastmark (T2) hvor veger, skytebaner og bebyggelse splitter opp en del av området. Blant annet har påbegynt ny riksveg gjennom dalen har tatt beslag på mye areal. Ferskvannssystemer forekommer sparsomt og da i form av de to elvene Komra og Kanesbekken.

Figur 4: Typisk skogsbilde i de lavereliggende delene av skyte- og øvingsfeltet. Her fra Komra. Glissen og frodig løvskog.

3.6 MENNESKELIG PÅVIRKNING

Området er sterkt preget av menneskelig aktivitet. Før Forsvaret overtok som eier av området i 1911, var arealene privateid gårdsjord og store deler av dagens skogdekte arealer var tidligere dyrka mark eller beiteland. Mye av skogen i området er forholdsvis ung i dag og har trolig vært brukt som vedskog også etter at Forsvaret overtok. I tillegg drives det, og har vært drevet, et aktivt skogbruk i området. Mye av området er derfor fattig på gammel naturskog med mye død ved og gamle trær. Det er imidlertid partier med gammel granskog i ravinesystemet hvor det er enkelte grantrær opp i 200-250 år, men med hovedtyngen rundt 100-150 år. Tilsvarende finnes også flere steder i litt høyereliggende terreng. Over 250 moh er marka skrinn og mye av arealene er "skrapskog" eller ikke tresatt impediment.

Med hensyn på militær øvingsaktivitet er det generelt sett motorisert ferdsel utenfor veier og faste traseer som utgjør den største påvirkningsfaktoren for biologisk mangfold, men denne typen aktivitet er sterkt redusert i dag. Det er allikevel tegn til at det har vært etablert nye kjøretraseer for eksempel langs lokalitet 30086 (Svartbekken) etter forrige naturtypekartlegging. I dag er de ferskeste tegnene på menneskelig påvirkning den nye riksvegen som strekker seg gjennom skytefeltet. Selv om det meste av traseen har fulgt eksisterende vegnett har den tatt beslag i en god del nytt areal, men kun i liten grad areal tilknyttet de tidligere registrerte naturtypene.

Selve skyte- og øvingsfeltet har en del forekomster av gamle kulturminner (Riksantikvaren 2013). Det er mest gamle kullfremstillingsanlegg og kullgroper, men også kulturminner som for eksempel rydningsrøyser, gravfelt, ekserserplasser og forsvarsanlegg. De fleste ligger rundt selve leiren, men også noen sør i feltet øst for Drevja kirke.

Det er ingen eksisterende kultumarksområder innenfor skyte- og øvingsfeltet. Området er åpent for allmennheten, men under skyteøvelser stenges deler av feltet (de nordre deler). Feltet er også åpent for jakt under jaktperiodene.

Figur 5: Bygging av ny riksveg gjennom feltet har tatt beslag i en god del areal.

3.7 FLORA

Floraen innenfor skyte- og øvingsfeltet er bl. a. bestemt av berggrunn, løsmasseavsetninger, topografi, fuktighetsforhold og klimatiske forhold. Som nevnt tidligere gir naturgrunnlaget et godt utgangspunkt for en rik og variert flora spesielt i de lavereliggende og de nordre deler av skyte- og øvingsfeltet, og potensialet for å finne flere sjeldne og rødlistede arter vurderes som meget godt.

Figur 6: Venstre bilde viser Jon Klepsland fra BioFokus på leting etter krevende lavarter på gråor i ravinene. Høyre bilde viser halvfuktig kalkskog i den sørvendte lisida ned fra Blåfjell.

Karplantefloraen er spesielt godt utviklet i de kalkrike områdene i de nordre deler av feltet. Marmoren kommer mest til syne i de forholdsvis bratte lisidene ned fra Blåfjellet, samt i mindre partier i de sørvendte lisidene nord for Kanesbekken. Kalkskogen opptrer flekkvis i terrenget, helst tilknyttet skrenter og rygger, men også i fuktige sig. Karplantefloraen er rik og variert med litt eksklusive arter som bakkesøte (NT) og rødflangre, samt tidligere funn av marisko (NT), og ellers et godt innslag av arter som bl.a. grønnburkne, taggbregne, blåklokke, tiriltunge, vårerteknapp, skogvikke, trollbær, tysbast, krattfiol, skogstorkenebb, markjordbær, teiebær, liljekonvall, kranskonvall, tyrihjelm, skogsvinerot, nikkevintergrønn, firblad, blåknapp, fingerstarr, hengeaks og hundekveke. Fuktige sig har også arter som gulsildre, fjellsyre, trollbær, kranskonvall, hårstarr, skogmarihånd, dvergjamne, sumphaukeskjegg og fjellfrøstjerne. Ravinesystemene er også rike på karplanter, men da mest mer vanlig arter knyttet til næringsrik og fuktig mark. Dominerende arter er mjødurt, bringebær, enghumleblom, sølvbunke og strandrør. Ellers inngår bl.a. strutseving, skogburkne, fjellfiol, skogstjerneblom, skogstorkenebb, tyrihjelm, vendelrot, skogsvinerot, firblad, hundekjeks, sløke, hestehov, hvitbladtistel, skogsivaks og hundekveke. I bunn av sideraviner og flekkvis langs Kanesbekken er det myr eller forsumpet mark med bl.a. skogsnelle, myrhatt, bekkeblom, trådsiv, stjernestarr, flaskestarr og skogrøyrkvein. Den søndre og høyereliggende delen av feltet er dominert av nøysom lyng- og grasvegetasjon med lavt potensial for å finne spesielt interessante karplanter.

Fungifloraen er godt utviklet i de samme områdene som karplantefloraen og da spesielt innen markboende sopp. Den kalkrike berggrunnen har gitt gode kår for en rekke ulike arter, samt at det er et stort potensial for å finne flere sjeldne og krevende arter. Lokalitet 30089 (Perjorlia) utmerket seg spesielt hvor det var mye bl.a. fagerbrunpigg og oransjebrunpigg. Disse har nå også ny nordgrense ved Drevjamoen sammen med praktslørsopp (NT) og keisersopp. Andre rødlistede jordboende sopp var knippesøtpigg (NT) og gulkantmusserong (NT). Ellers kan nevnes fiolett svovelriske, klumpslørsopp, gul trompetsopp, beltebrunpigg, duftbrunpigg og skjellstorpigg. I de tørrere kalkskogsområdene i den søndre lisida fra Blåfjell var markboende sopp ikke like godt utviklet, noe som kan skyldes dårligere soppsesong i disse partiene, men kan også ha sammenheng med et annerledes jordsmonn eller fordi skogen er noe mer påvirket av hogst. Sopp knyttet til død

ved er noe sparsomt utviklet da kontinuitet i død ved stort sett er svak. Det er gjort funn av de mer frekvente gammelskogsartene som bl.a. duftskinn (NT), gammelgranskål (NT), vasskjuke, granstokkjuke og praktbarksopp. Det mest interessante funnet er fjellgrankjuke (*Skeletocutis chrysella*) (VU) som ble funnet i et gammelskogsfragment like utenfor ravinedalen ved Kanesbekken, en nordøstlig og forholdsvis sjelden art knyttet til naturskog med kontinuitet i død ved.

Lavfloraen er stedvis godt utviklet og det er gjort funn av flere krevende arter. Spesielt verdt å fremheve er miljøene knyttet til ravinene med frodig løvskog og partier med gammel granskog med regnskogskvaliteter. Av størst interesse er spredte forekomster av den sjeldne, luftfuktighetskrevende og regionalt varmekjære arten *Pyrrhospora subcinnabarina* (EN) på gråor i ravinesystemene. I tillegg forekommer fossenever (VU) spredt, og som regel på svartvier, samt skorpeglye (VU). Andre arter i ravinesystemene er bl.a. *Schaereria corticola, Japewia tornoense*, rustdoggnål (NT), gubbeskjegg (NT), dvergfiltlav, groplav, *Gyalideopsis piceicola, Biatora rufidula, Leptogium teretiusculum, Lecanora farinaria* og *Biatora sphaeroidiza*. Lungenever-samfunn opptrer usammenhengende men stedvis ganske rikelig og er best utviklet på svartvier. Granskogen lengst sør har stedvis visse regnskogskvaliteter med forekomst av bl.a. fossenever (VU), groplav, skrukkelav, vinflekklav, langnål (NT) og gubbeskjegg. Skrubbenever går også så vidt over på grankvister på spesielt gunstige steder. Høyereliggende, eldre naturskog i skyte- og øvingsfeltet hadde mer sparsomme forekomster av krevende lav, men gubbeskjegg (NT), huldrelav (NT) og *Lecidea roseotincta* (NT) ble funnet i Perjordlia.

Mosefloraen er mangelfullt undersøkt i denne omgang.

3.8 FAUNA

De ulike kartleggingene som har vært gjennomført i Drevjamoen skyte- og øvingsfelt har hatt lite fokus på faunaen. Det eneste som finnes av informasjon på Artskart er knyttet til mer tilfeldige funn av fugler gjort av ulike privatpersoner, men dette er også et svært begrenset datamateriale. I tillegg er det markert en trekkveg for elg gjennom feltet. Feltregistreringene i 2013 var i likhet med de i 2000 (Lie 2002) gjort på et tidspunkt som var lite gunstig for å fange opp fugl slik at det heller ikke har blitt tilført mye kunnskap gjennom disse undersøkelsene. Mye kan imidlertid antas om faunaen basert på hvilke naturtyper som forekommer og hvor velutviklede de er.

Generelt kan det sies at ravinesystemene etter alt å dømme har en meget høy tetthet av hekkende spurvefugler, samt at jerpa har meget gode leveområder her. Ravinedalene tilbyr sommerbeite for tiur, og myr/sumpskog er aktuelt beiteområde for røya i tida før egglegging samt at det er aktuelt som kyllingbeite. Flere delområder i feltet kan også fungere som hekketerritorium for ulike hakkespetter, først og fremst tretåspett, svartspett og flaggspett.

Ravinesystemene er også viktige beite- og liggeplasser for elg og rådyr, men om disse områdene skiller seg ut fra andre områder i regionen er noe usikkert. Pattedyrfaunaen ellers er lite kjent.

Insektfaunaen i området er svært dårlig kjent.

Figur 7: Fuktig og vekslende vegetasjon med gran i ravinedalene er gunstige beiteområder for storfugl.

3.9 NATURTYPER

I 2013 ble det kartlagt 12 naturtyper i Drevjamoen skyte- og øvingsfelt. Se Tabell 5, Figur 8 og vedlegg A. Fra forrige biologisk mangfoldkartlegging (Lie 2002) var det registrert 11 ulike naturtyper. To av disse (BN00039179 og BN00039151) er nå slått sammen med andre naturtyper da de var overlappende naturtyper. I 2013 ble det kartlagt to nye lokaliteter (30094 og 30095) og lokalitet 30084 ble delt opp i to ulike lokaliteter (30084 og 30093). I 2001 ble det også registret en naturtype i lisida ned fra Blåfjell (Frilund 2004), men den er forkastet i 2013 grunnet mye ung skog og dårlig grunnlagsmateriale. Alle de oppdaterte naturtypene har fått endrede avgrensninger, men stort sett i form av mindre justeringer. Naturtypene dekker 9,3 % av totalarealet.

Store deler av området er forholdsvis godt kartlagt, men detaljkunnskapen om de enkelte områdene kan økes. Området nord for skytebanene ved Perjorda er forholdsvis godt kartlagt i nedre del, men mangelfullt kartlagt i øvre del. Ifølge avropet var det et ønske å sjekke ut tilstand på slåttemyrer/rikmyrer og naturtyper i skog på grunn av hogst. Nærmere beskrivelser av disse står i naturtypebeskrivelsen og i kapittel 3.14. Områdene i fjellet på kalkgrunn ovenfor Perjorda ble ikke prioritert på grunn av tidsnød i forbindelse med skyteøvelser i området. Området over tregrensa mot Hellfjellet er heller ikke prioritert undersøkt i denne omgang på grunn av et lavt potensial for prioriterte naturtyper.

Tabell 5: Opplisting av registrerte naturtyper i Drevjamoen skyte- og øvingsfelt.

NR	NAVN	Naturtype	Naturtypeutforming	Verdi	Areal daa
30084	Komra	Gråor-heggeskog	Flommarksskog	A	306,5
30085	Kanesbekken	Regnskog	Boreal regnskog med gran	A	331,1
30086	Svartbekken	Gammel granskog	Gammel høyereliggende granskog	C	26,5
30087	Snåldalen	Bekkekløft og bergvegg	Bekkekløft	B	18,6
30088	Perjorda Ø	Rikmyr		C	12,0
30089	Perjordlia	Kalkbarskog	Tørr kalkgranskog	A	144,6
30090	Kanesbekken, rikmyr	Rikmyr	Skog-/krattbevokst rikmyr i høyereliggende strøk (MB-NB)	C	4,2
30091	Krokmyra, sør	Rikmyr	Skog-/krattbevokst rikmyr i høyereliggende strøk (MB-NB)	C	1,0
30092	Kanesbekken, øvre	Gammel boreal lauvskog		A	92,3
30093	Komra øvre	Gråor-heggeskog	Flommarksskog	A	238,9
30094	Bennethogget	Kalkskog		B	45,8
30095	Smidalen	Bekkekløft og bergvegg	Bekkekløft	C	18,3

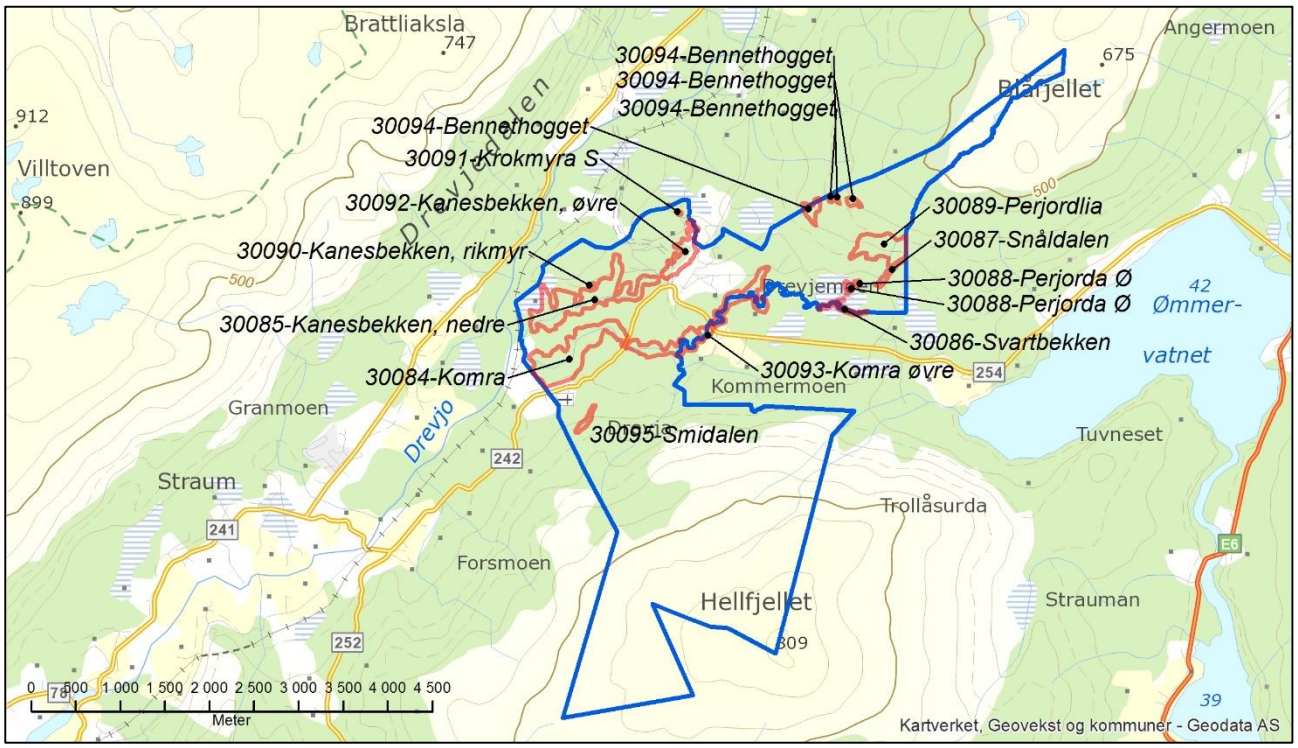

Figur 8: Oversiktskart over registrerte naturtyper i Drevjamoen skyte- og øvingsfelt.

Lokalitetsnr	30084. Komra
Lokalitetsnr Naturbasen	BN00069201
Naturtype	Gråor-heggeskog
Utforming	Flommarksskog
Verdisetting	Svært viktig (A)
Areal	306,5 daa
Høyde over havet	10-60
UTM (WGS84 sone 33)	421230 7319520

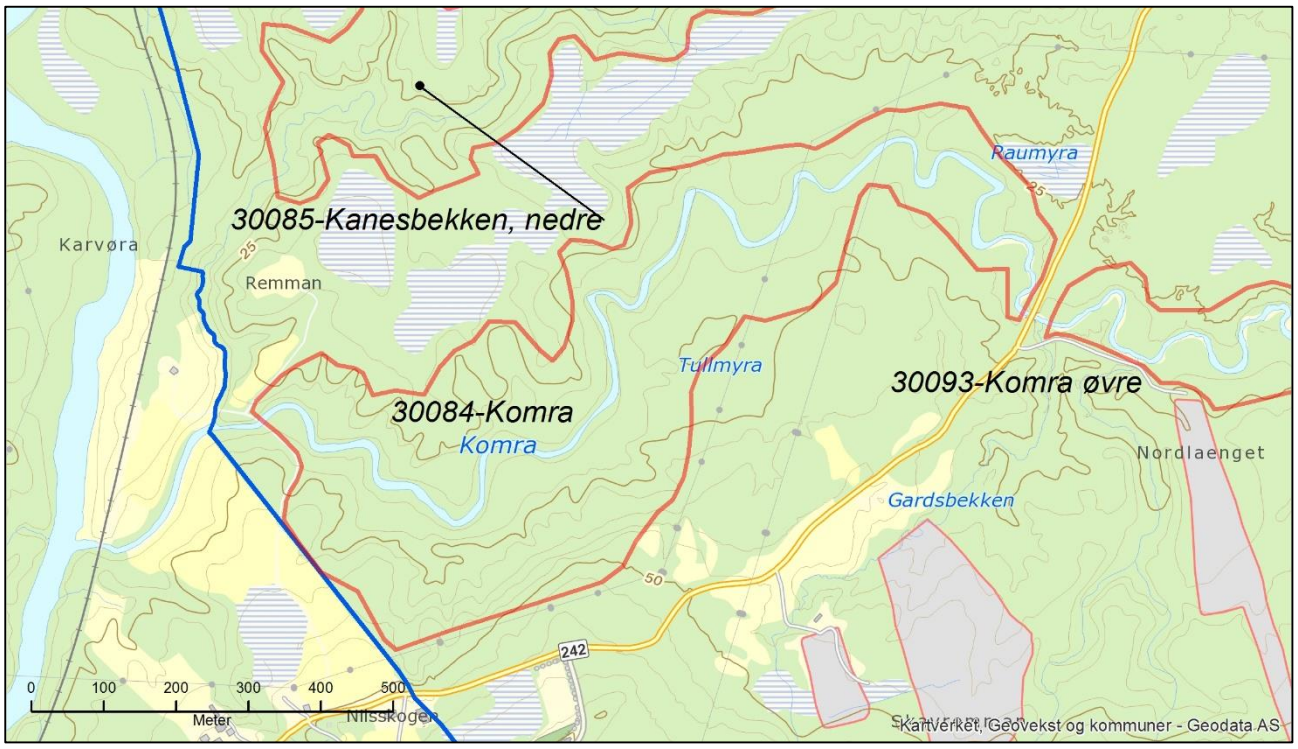

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Jon T. Klepsland (BioFokus) 09.09.2013 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Dette er en revisjon og sammenslåing av tidligere kartlagte naturtyper (BN00069201og BN00039151) sist rapportert av Lie (2003). Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Det er kun gjort små endringer i avgrensingen (økt presisjon). Rødlistekategorier (i parentes) følger "Norsk rødliste for naturtyper 2011" og "Norsk rødliste for arter 2010".

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Drevjamoen, nord for Mosjøen i Vefsn kommune. Avgrensingen omfatter en bred men ganske grunn og mer eller mindre skogkledd ravinedal. Bunnsubstratet består av marine sedimenter. Lokaliteten er i stor grad avgrenset mot yngre og/eller mindre luftfuktig skog, men dels mot dyrket mark i sør og til kryssende bilvei i nordøst. På grunn av ofte gradvise overganger mot mer trivielle skogtyper er avgrensingen stedvis litt omtrentlig.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en mosaikk eller kombinasjon av flere prioriterte naturtyper. Det inngår også noe areal uten slik status (og som isolert sett har lav naturverdi) av hensyn til arrondering og/eller som nødvendig buffer mot areal med høy naturverdi. Av prioriterte naturtyper er det to som er spesielt viktige: 1) Eldre og mer eller mindre flompåvirket gråor-heggeskog; 2) luftfuktig granskog med affinitet til boreal regnskog (EN). Parti med gammel løvdominert skog som ikke er flompåvirket kan føres til "gammel boreal løvskog" og gammel granskog uten regnskogskvaliteter til "gammel lavlandsgranskog". Langs

vassdraget (Komra) er det frodig flombetinget vegetasjon dominert av næringskrevende gras og urter. Gjengroende kroksjøer inngår også. Høyere opp veksler vegetasjonen mer mellom mesotrof staudevegetasjon, myr- og kildevegetasjon, fattig-intermediær sumpskog, ulike småbregne-utforminger, blåbærskog og ikke minst grasdominerte kulturskapte fattige-intermediære vegetasjonstyper. Skogen er ofte temmelig glissen, dels naturlig pga våt mark men dels også grunnet hogst. Vassdraget er ganske stort (ca 2-5 m bredt) og går i meanderbuer gjennom lokaliteten. Vannet er klart og har ganske høy pH (målt til 7,1 av Frilund 29.06.2001).

Artsmangfold: Langs vassdraget er tresjiktet dominert av gråor eller stedvis bjørk. Det er også betydelig innslag av gran og svartvier, mens istervier er sjelden. Det er også kratt av gråvier-arter her og der. Feltsjiktet er generelt frodig med mye mjødurt, bringebær og strandrør. Stedvis også mye strutseving. Ellers inngår bl.a. skogburkne, skogstjerneblom, tyrihjelm, vendelrot, gul frøstjerne, sløke, sølvbunke, skogsivaks, engsnelle, hvitbladtistel, marigras og hundekveke. Tilknyttet sideraviner i sør er det hovedsakelig grandominert skog med varierende mengder bjørk og osp. I bunn av småravinene er det ofte myrvegetasjon med bl.a. myrhatt, bukkeblad og slåttestarr. På ryggene er det blåbær-smyle- eller småbregneskog med varierende innslag av urter og gras som tepperot, fjellfiol, engsyre, skogstorkenebb, gulaks, gullris og kranskonvall. På friskere mark og i fuktsig inngår bl.a. skogstorkenebb, hvitbladtistel, enghumleblom, sumphaukeskjegg. I bekken er det stedvis velutviklet langskuddvegetasjon med bl.a. tusenblad, småvassoleie og en kransalgeart (Nitella sp.). Tilknyttet kroksjøer finnes flòtgras, myrhatt, tusenblad, rusttjønnaks, flaskestarr, vasshår sp, småvassoleie og sumpbroddmose.

Av kryptogamer er det gjort funn av flere krevende arter. Spesielt verdt å fremheve er spredte forekomster av den sjeldne, luftfuktighetskrevende og regionalt varmekjære arten Pyrrhospora subcinnabarina (EN). I tillegg forekommer fossenever (VU) noen steder, og det er også gjort funn av bl.a. gubbeskjegg (NT), Schaereria corticola og Japewia tornoense. Lungenever-samfunn opptrer usammenhengende men stedvis ganske rikelig og er best utviklet på svartvier. Granskogen lengst sør har stedvis visse regnskogskvaliteter med forekomst av bl.a. groplav, skrukkelav, vinflekklav, langnål (NT) og gubbeskjegg.

Bruk, tilstand og påvirkning: Granskogen lengst sør er relativt gammel, betydelig fleraldret/flersjiktet og ganske storvokst. Øvre trealder ligger trolig på ca 200 år. Dødvedelementer av gran opptrer likevel bare ganske sparsomt og kontinuiteten i død ved er svak. I samme område inngår en del ganske storvokst, men ikke veldig gammel osp. Mange ospetrær er drept eller skadd av bever. Den ellers bjørk- og gråor-dominerte skogen er generelt betydelig yngre og mer påvirket av varierende hogstinngrep opp gjennom tiden. Flekkvis er den likevel alderdomspreget med betydelig innslag av gamle trær og dødvedelementer i ulike nebrytningsklasser og -kvaliteter. På noen opplendte parti hvor vegetasjonen bærer tydelig preg av tidligere kulturpåvirkning, f.eks. i form av høyt beitetrykk eller slåttehevd, er skogen rett ut ung, tynnstammet og artsfattig. Lokaliteten krysses av to brede og ryddete kraftgater i en sør-nord gående retning.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter notert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en viktig del av et større system med skogkledde, luftfuktige ravinedaler i området som samlet sett har stor betydning for luftfuktighetskrevende og relativt varmekjære naturskogsarter.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten større inngrep. Man bør unngå all form for hogst og terrenginngrep. Vassdragets gode vannkvalitet bør sikres. Militær aktivitet bør begrenses til et minimum.

Verdivurdering: Lokaliteten har spesielle kvaliteter knyttet både til flompåvirket, luftfuktig gråor-heggeskog, gammel granskog med affinitet til regnskog og et tilsynelatende økologisk intakt, rent og produktivt vassdrag. Det samlete arealet av disse naturtypene er forholdsvis stort og det er gjort funn av flere krevende arter, inkludert Pyrrhospora subcinnabarina som anses sterkt truet. Alt dette peker mot at lokaliteten er svært viktig.

Figur 9: Elva Komra er meandrerende og med frodig løvskog på kantene (venstre bilde). Helt i vest er det eldre og fuktig granskog i nedre del av ravinen (høyre bilde). Foto: Kim Abel (venstre) og Jon T. Klepsland (høyre).

Lokalitetsnr	30085. Kanesbekken, nedre
Lokalitetsnr Naturbasen	BN00039214
Naturtype	Regnskog
Utforming	Boreal regnskog med gran
Verdisetting	Svært viktig (A)
Areal	332,1 daa
Høyde over havet	15-80
UTM (WGS84 sone 33)	421530 7320210

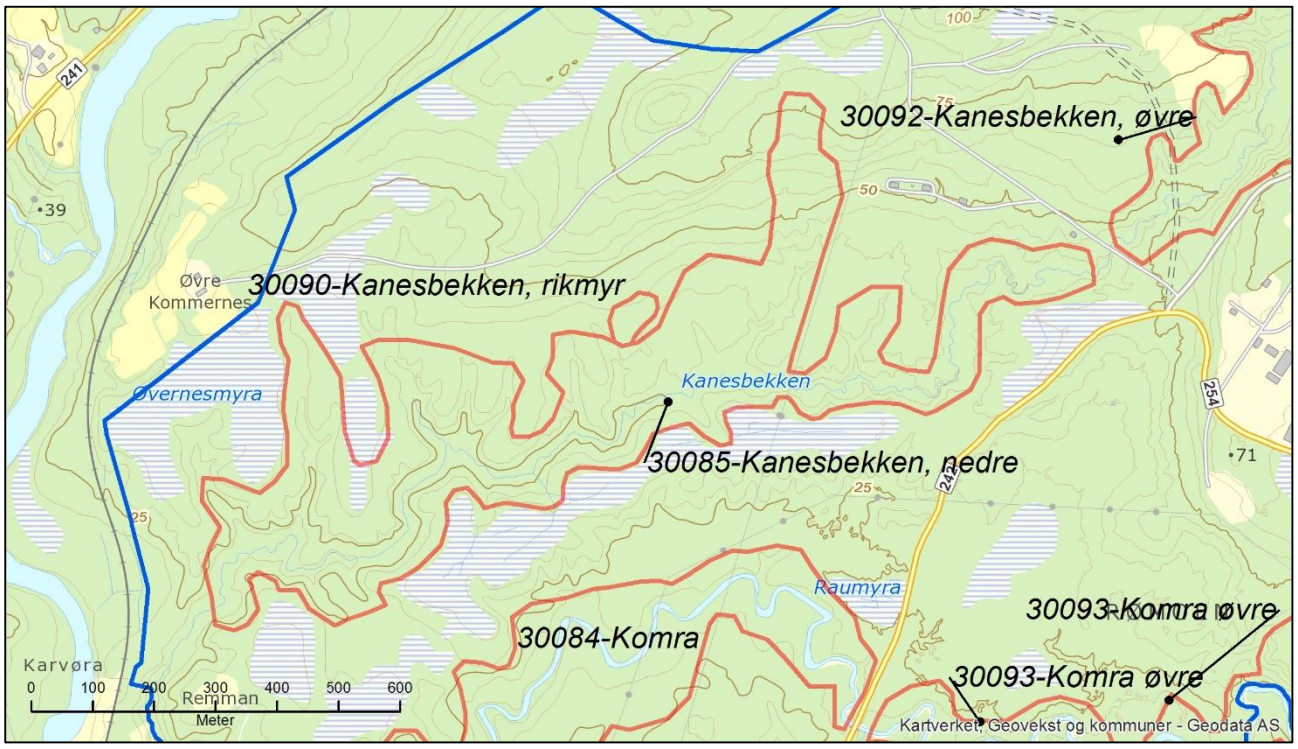

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Jon T. Klepsland (BioFokus) 10.09.2013 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Dette er en revisjon og sammenslåing av tidligere kartlagte naturtyper (BN00039214 og BN00039179) sist rapportert av Lie (2003). Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Det er kun gjort små endringer i avgrensingen (noen utvidelser og noen innskrenkninger) for å harmonere bedre med de faktiske naturverdiene. Rødlistekategorier (i parentes) følger "Norsk rødliste for naturtyper 2011" og "Norsk rødliste for arter 2010".

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Drevjamoen, nord for Mosjøen i Vefsn kommune. Avgrensingen omfatter en bred men ganske grunn og skogkledd ravinedal. Bunnsubstratet består av marine sedimenter. Lokaliteten er i stor grad avgrenset på grunnlag av topografi (ravinedal), men grensen markerer også overgang til betydelig mindre luftfuktig skog eller myr. Noen steder er lokaliteten avgrenset mot hogstinngrep eller terrenginngrep. Nær kryssende kraftlinje i nord er det inkludert et parti gammel granskog (med spesielle kvaliteter) som ligger litt ovenfor det egentlige ravinesystemet.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en mosaikk eller kombinasjon av flere prioriterte naturtyper. Det inngår også noe areal uten slik status (og som isolert sett har lav naturverdi) av hensyn til arrondering og/eller som nødvendig buffer mot areal med høy naturverdi. Av prioriterte naturtyper er det tre som er spesielt viktige: 1) Moderat gammel og svakt flompåvirket eller forsumpet gråor-heggeskog i bunn av

hovedravina; 2) luftfuktig granskog med affinitet til boreal regnskog på spesielt gunstige steder; 3) Annen forholdsvis luftfuktig og gammel granskog (men uten regnskogskvaliteter). Langs vassdraget er det frodig flombetinget vegetasjon dominert av næringskrevende gras og urter. Høyere opp veksler vegetasjonen mer mellom mesotrof staudevegetasjon, myr- og kildevegetasjon, ulike småbregne-utforminger og blåbærskog. Det inngår også noe areal med urterik granskog på kalkspatmarmor (høystaudegranskog) i nord nær kryssende kraftgate. Vassdraget (Kanesbekken) er ganske lite (bekken mindre enn 1 m bred) og har beskjeden vannføring.

Artsmangfold: Tresjiktet er sterkt dominert av gran i hele området unntatt i en smal stripe langs Kanesbekken i bunn av hovedravina hvor det er mer gråor og bjørk. Det finnes også parti dominert av bjørk oppe i enkelte ravinesider og på et par ravinerygger. Innslaget av andre treslag (svartvier, rogn og selje) er beskjedent. Langs Kanesbekken er feltsjiktet generelt frodig med mye mjødurt, bringebær, enghumleblom, sølvbunke og strandrør. Ellers inngår bl.a. strutseving, skogburkne, fjellfiol, skogstjerneblom, skogstorkenebb, tyrihjelm, marikåpe coll., vendelrot, skogsvinerot, firblad, hundekjeks, sløke, hestehov, hvitbladtistel, skogsivaks og hundekveke. I bunn av sideraviner og flekkvis langs Kanesbekken er det myr eller forsumpet mark med bl.a. skogsnelle, myrhatt, bekkeblom, trådsiv, stjernestarr, flaskestarr og skogrøyrkvein. Ravinesidene er dominert av fattig småbregne- og blåbær-vegetasjon, ofte med mye skrubbær. Noen steder er det likevel rikere sigbetinget vegetasjon. Høystaudegranskogen i nord har innslag av bl.a. teiebær, hvitveis, trollurt, kranskonvall og tyrihjelm.

Det er gjort funn av enkelte krevende kryptogamer. Spesielt verdt å fremheve er spredte forekomster av den sjeldne, luftfuktighetskrevende og regionalt varmekjære arten Pyrrhospora subcinnabarina (EN). Tidligere er det påvist små mengder fossenever (VU). Andre nevneverdige funn er rustdoggnål (NT), gubbeskjegg (NT), dvergfiltlav, groplav, Gyalideopsis piceicola, Biatora rufidula og Biatora sphaeroidiza. Lungenever-samfunn opptrer spredt og er dominert av skrubbenever. Skrubbenever går også såvidt over på grankvister på spesielt gunstige steder. Av nevneverdige dødvedarter ble granstokkjuke funnet et par steder, og dens sjeldne følgeart - snyltekjuka Skeletocutis chrysella (VU) - ble funnet i et gammelskogsfragment like utenfor ravinedalen, noe som sannsynliggjør at den også finnes innenfor lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Langs Kanesbekken i bunn av hovedravina er tresjiktet ofte veldig glissent eller mangler helt, trolig grunnet høy vannmetning, frodig feltsjikt og kanskje også kuldeinversjon. Granskogen er derimot generelt ganske kompakt og storvokst. Skogalderen varierer noe men sen optimalfase og aldersfase dominerer (dominerende aldersklasse er ca 100-150 år). Spesielt sentralt og nordvest i området har granskogen relativt velutviklet naturskogsstruktur med rimelig god aldersspredning, innslag av små naturlige glenner, dødvedelementer og tydelig seinvokste trær på opp mot 200-250 år. Slike parti tilhører snarere sen aldersfase. Kontinuiteten i død ved av gran er tolket som svak til moderat. Det finnes spredte relativt gamle læger som tyder på en viss dødvedkontinuitet. Skogen er yngst og er dårlig aldersspredd i sør. Lokaliteten krysses i øst av en bred og ryddet kraftgate fra sør mot nord.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter notert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en viktig del av et større system med skogkledde, luftfuktige ravinedaler i området som samlet sett har stor betydning for luftfuktighetskrevende og relativt varmekjære naturskogsarter.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten større inngrep. Man bør unngå all form for hogst og terrenginngrep. Militær aktivitet bør begrenses til et minimum.

Verdivurdering: Lokaliteten har spesielle kvaliteter knyttet både til relativt gammel og luftfuktig granskog på marine sedimenter (dels med affinitet til regnskog), luftfuktig gråor-heggeskog samt høystaudegranskog. Det samlete arealet av disse naturtypene er forholdsvis stort og det er gjort funn av flere krevende arter, inkludert en god bestand av Pyrrhospora subcinnabarina som anses som sterkt truet i den norske rødlista (2010). Alt dette peker mot at lokaliteten er svært viktig.

Figur 10: Småravine med gammel granskog (venstre bilde). Frodig feltsjikt og glissent tresjikt langs Kanesbekken (høyre bilde). Foto: Jon T. Klepsland.

Lokalitetsnr	30086. Svartbekken
Lokalitetsnr Naturbasen	BN00039203
Naturtype	Gammel granskog
Utforming	Gammel høyereliggende granskog
Verdisetting	Lokalt viktig (C)
Areal	26,5 daa
Høyde over havet	70-80
UTM (WGS84 sone 33)	424260 7320130

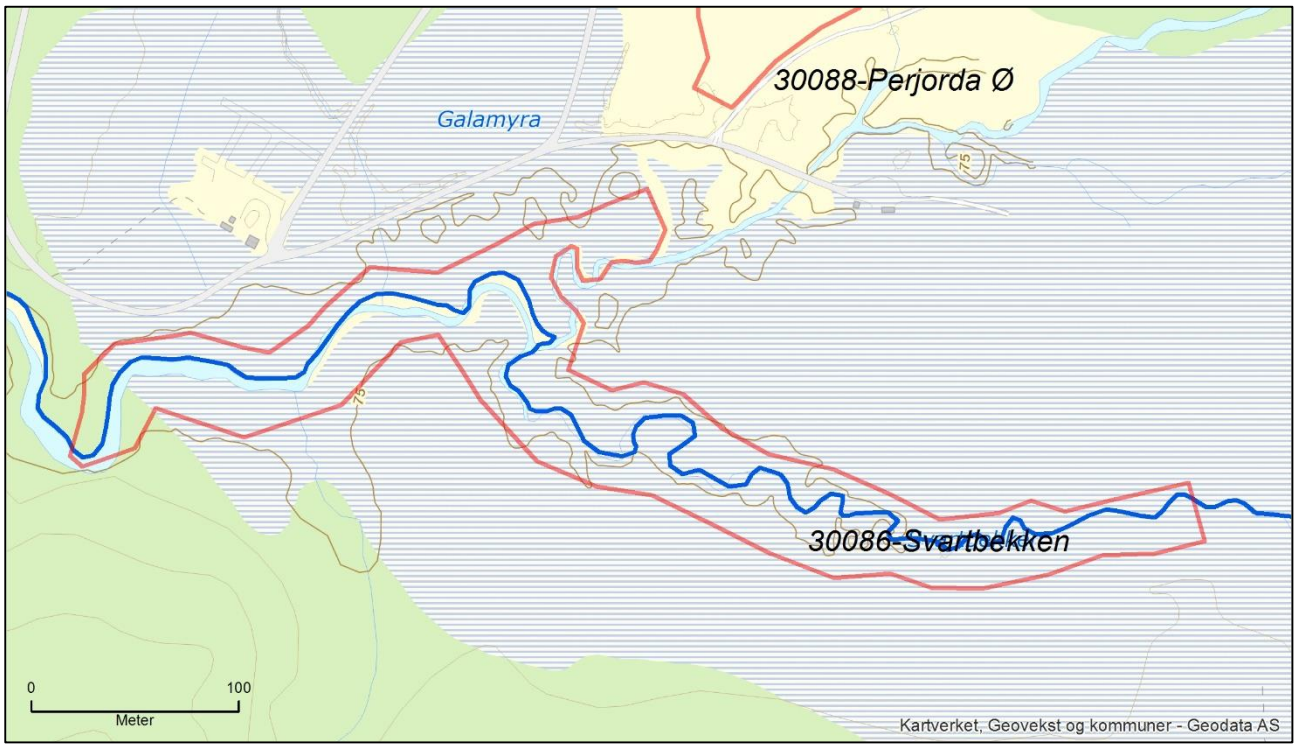

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Jon T. Klepsland og Kim Abel (BioFokus) 11.09.2013 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Dette er en revisjon og utvidelse av tidligere kartlagt naturtyper sist rapportert av Lie (2003). Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Avgrensningen er gjort snevrere i nedre del på grunn av inngrep langs vassdraget, samt utvidet kraftig videre nordover. Rødlistekategorier (i parentes) følger "Norsk rødliste for naturtyper 2011" og "Norsk rødliste for arter 2010".

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Drevjamoen, nord for Mosjøen i Vefsn kommune. Avgrensingen gjelder en stripe med forholdsvis gammel grandominert skog langs østre del av Svartbekken hvor bekken meandrerer gjennom et myrområde, samt mer gråordominerte partier. Lokaliteten grenser til myr og myrskog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten hører i store trekk til typen "gammel granskog", men det er på grunn av kombinasjon med andre spesielle egenskaper som gjør at lokaliteten er avgrenset som prioritert naturtype. Den viktigste tilleggsegenskapen er at bekken meandrerer rolig nesten uten fall på strekningen og at det langs bekken er en sone med frodig, mer eller mindre flombetinget vegetasjon. Det flate terrenget med meandrerende bekk omgitt av store areal med myr bidrar også til stabilt høy luftfuktighet. I nedre del er det også noe mer innslag av noe som kunne vært kartlagt som gråor-heggeskog, men dette arealet er relativt begrenset.

Artsmangfold: Tresjiktet er dominert av gran, men langs bekken er det også en del bjørk og gråor. Nær bekken er feltsjiktet ganske frodig med bl.a. teiebær, mjødurt, vendelrot, hvitbladtistel, gul frøstjerne, sølvbunke, skogrøyrkvein og strandrør. Ut på sidene overtar småbregne- og blåbærskog med skrubbær. I forsenkninger med myrvegetasjon inngår myrhatt, bukkeblad og flaskestarr. Ingen spesielt sjeldne arter er påvist, men det er god forekomst av moderat luftfuktighetskrevende naturskogsarter. Gubbeskjegg (NT) opptrer ganske frekvent og det inngår også skrukkelav, groplav og Lopadium disciforme. Puteglye ble funnet på rogn under forrige kartlegging.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er uten synlige tegn på nyere tids inngrep og fremstår som temmelig gammel og sterkt fleraldret. Øvre trealder ligger trolig på ca 200 år. Dødvedelementer opptrer likevel sparsomt. Nedre del er sterkt påvirket av kanteffekter etter at forsvaret har anlagt kjøretrase langs denne delen av vassdraget.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter notert.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten inngrep. Man bør unngå all form for hogst og terrenginngrep. Militær aktivitet bør begrenses til et minimum. Kantsonen i den nedre del bør økes ut i kjøretraseen for å bedre ivareta miljøet langs bekken.

Verdivurdering: Gammel og luftfuktig skog langs meandrerende bekk gir grunnlag for avgrensing som naturtype. Av naturgitte årsaker er den skogkledde sonen temmelig smal, og samlet areal er relativt lite. Dette og mangel på funn av spesielt krevende arter begrenser verdivurderingen til lokalt viktig.

Figur 11: Grandominert skog i den øvre (østre) delen av lokaliteten. Venstre bilde viser en relativt nyetablert kjøretrase som er etablert rett ved bredden av Svartbekken i nedre del. Kun en meget smal trerekke står igjen. Foto: Jon T- Klepsland (venstre) og Kim Abel (høyre).

Lokalitetsnr	30087. Snåldalen
Lokalitetsnr Naturbasen	BN00039204
Naturtype	Bekkekløft og bergvegg
Utforming	Bekkekløft
Verdisetting	Viktig (B)
Areal	18,6 daa
Høyde over havet	85-175
UTM (WGS84 sone 32)	424860 7320510

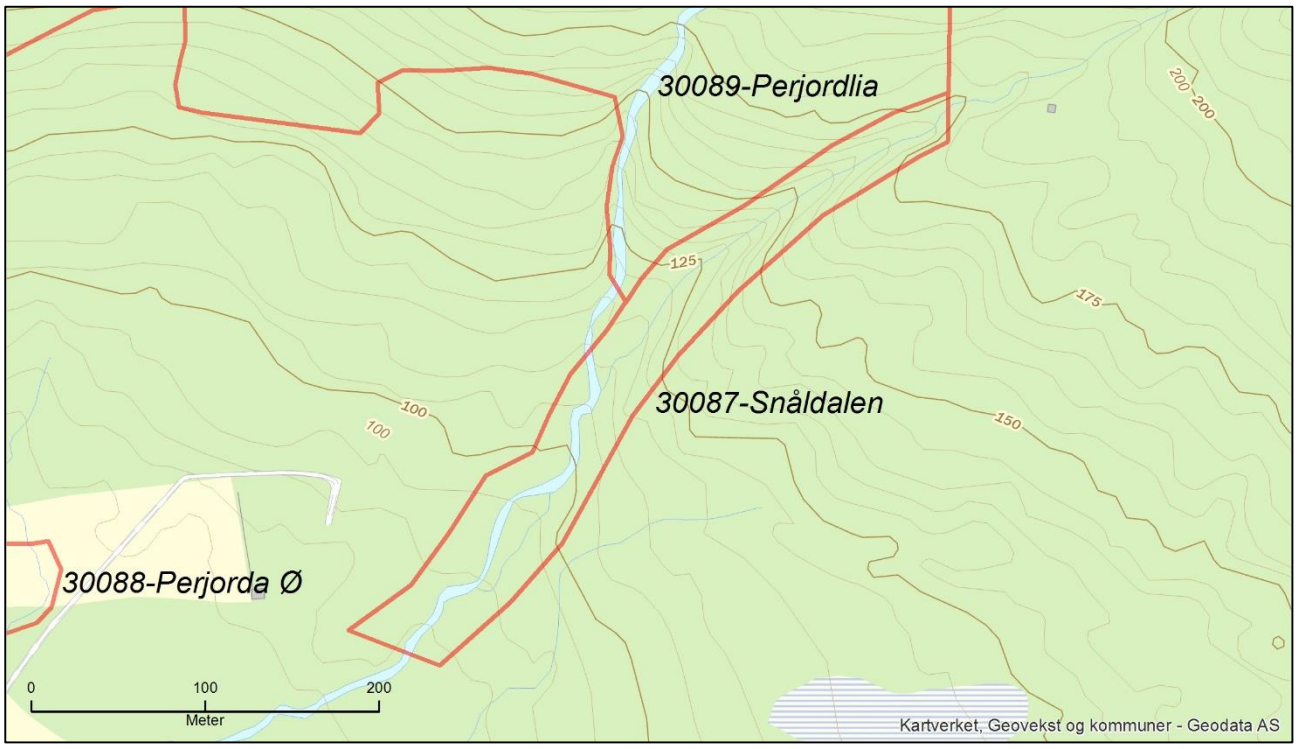

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Jon T. Klepsland og Kim Abel (BioFokus) 11.09.2013 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Dette er en revisjon av tidligere kartlagt naturtype (BN00039204) sist rapportert av Lie (2003). Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Lokaliteten er utvidet mot sør for å fange opp gammel og ganske rik granskog med relativt høy naturverdi. Rødlistekategorier (i parentes) følger "Norsk rødliste for naturtyper 2011" og "Norsk rødliste for arter 2010".

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Drevjamoen, nord for Mosjøen i Vefsn kommune. Avgrensingen omfatter en bekkedal med eldre skog, som i øvre del har preg av bekkekløft, men i nedre del bare utgjør en svak forsenkning i terrenget. I øvre del er lokaliteten avgrenset på grunnlag av topografi (bekkekløft). I nedre del grenser lokaliteten mot gjennomhogd skog og myr.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: I øvre del (bekkekløften) er det hovedsakelig fattig småbregne- og blåbær-granskog. I nedre deler er granskogen mer oppblandet med løvtrær og vegetasjonen er jevnt over rikere med bl.a. noe høystaudegranskog og lågurtpreget granskog.

Artsmangfold: Tresjiktet er altså dominert av gran, men i nedre deler er det også en god del gråor. Bjørk opptrer i moderate mengder, mens rogn, selje og hegg forekommer mer sparsomt. I lågurtpregete parti finnes bl.a. taggbregne, markjordbær, skogfiol, firblad, fjellfrøstjerne, nikkevintergrønn, hengeaks og hundekveke. I frodigere

parti (vanligere) inngår bl.a. skogburkne, gjøksyre, fjellfiol, tyrihjelm, teiebær, enghumleblom, bringebær, mjødurt, skogstorkenebb, sløke og strandrør.

Flere relativt krevende kryptogamer tilknyttet eldre naturskog ble funnet. Av interessante/krevende lavarter nevnes gubbeskjegg (NT), huldrelav (NT) og Lecidea roseotincta (NT). Av mineralkrevende jordboende sopp ble det funnet fagerbrunpigg, oransjebrunpigg, duftbrunpigg, granskjellpigg, gul korallsopp coll., mørknende korallsopp og svovelriske. Svartsonekjuke (NT) ble også funnet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er relativt gammel, fleraldret og flersjiktet med øvre trealder omkring 150-200 år. Skogen er best utviklet med hensyn til naturskogsstruktur i nedre deler hvor produktiviteten er høyest. Her opptrer en del dødvedelementer av både gran og gråor, og man kan også snakke om en viss dødvedkontinuitet. Dette i kombinasjon med ganske rik vegetasjon (og baserikt bunnsubstrat) gjør at nedre del av lokaliteten er langt mer artsrik enn øvre del.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter notert.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten inngrep. Man bør unngå all form for hogst og terrenginngrep. Militær aktivitet bør begrenses til et minimum.

Verdivurdering: Relativt gammel og til dels rik granskog med forekomst av krevende arter innenfor flere ulike økologiske grupper (vednedbrytere, epifytter og jordboende arter m.fl.). Begrensende for verdivurderingen er litt lite areal og sparsomt innslag av spesielt krevende arter. Lokaliteten vurderes derfor som viktig.

Figur 12: En del gråor og ganske rik vegetasjon langs bekken i nedre del (venstre bilde). Bratt terreng og fattig vegetasjon i øvre del (høyre bilde). Foto: Jon T. Klepsland.

Lokalitetsnr	30088. Perjorda Ø
Lokalitetsnr Naturbasen	BN00039143
Naturtype	Myr og kilde
Utforming	Rikmyr
Verdisetting	Lokalt viktig (C)
Areal	4,0 daa
Høyde over havet	80
UTM (WGS84 sone 32)	424480 7320350

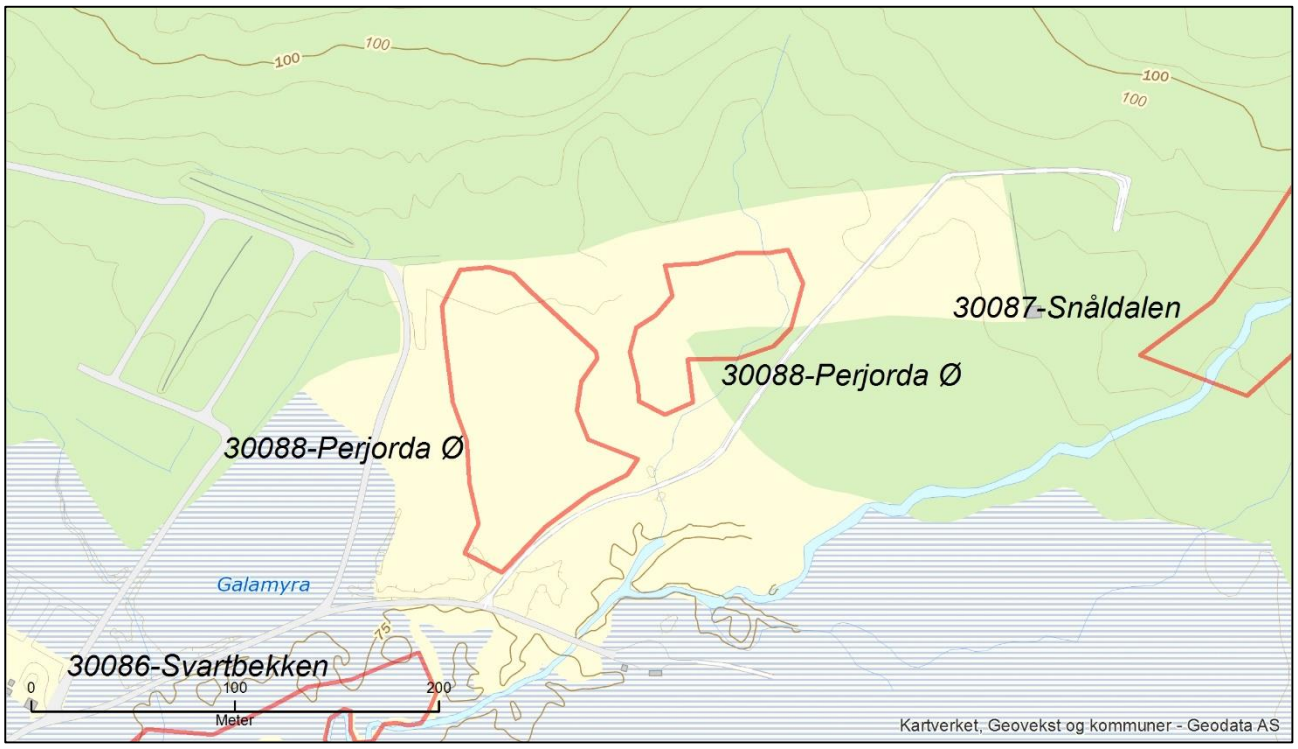

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Jon T. Klepsland og Kim Abel (BioFokus) 11.09.2013 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Dette er en revisjon av tidligere kartlagt naturtype (BN00039143) sist rapportert av Lie (2003). Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Det er kun gjort små endringer i avgrensingen (økt presisjon). Rødlistekategorier (i parentes) følger "Norsk rødliste for naturtyper 2011" og "Norsk rødliste for arter 2010".

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Drevjamoen, nord for Mosjøen i Vefsn kommune. Avgrensingen omfatter et ganske flattliggende areal med rikmyr. Myrområdet er fysisk todelt av en rygg/voll, og avgrensingen består derfor også av to polygon. Lokaliteten grenser til fastmarksskog og kunstmark i form av veier og lignende.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Myra er intermediær til middelsrik i utforming og overveiende åpen men likevel med noe buskformet bjørk og gråor samt lappvier her og der, spesielt mot kantene. Myra ligger i mellomboreal sone og føres derfor til "myr i høyereliggende områder". På regionalt nivå ligger myra likevel i lavlandet og dette er også grunnen til avgrensing som prioritert naturtype.

Artsmangfold: Myra er dels dominert av blåtopp, dels av slåttestarr og flaskestarr, og dels av trådstarr. Ellers inngår bl.a. myrsnelle, dvergjamne, myrhatt, hvitlyng, bukkeblad, jåblom, gulsildre, fjellfrøstjerne, myrklegg,

svarttopp, myrfiol, tepperot, mjødurt, harerug, fjelløyentrøst, fjellengkall, fuglevikke, myrtistel, skogmarihånd, litt grønkurle, trådsiv, stjernestarr, gulstarr, kornstarr, sveltull, breiull og marigras. I bunnsjiktet er det mye rosetorvmose, myrstjernemose, myrfiltmose og piperensermose.

Bruk, tilstand og påvirkning: Myra så ut til å ha noenlunde intakt hydrologi (dvs ikke grøftet eller på annen måte skadet av inngrep). Lavereliggende rikmyrer har i lang tid vært utsatt for oppdyrking og andre inngrep både regionalt og nasjonalt, og gjenværende intakte forekomster har derfor blitt ganske uvanlige, også i Nord-Norge.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter notert.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten større inngrep. Det er spesielt viktig å unngå inngrep eller aktivitet som forstyrrer de hydrologiske forholdene, eksempelvis graving, kjøring som setter spor, eller tilsig av forurenset vann. Militær aktivitet til fots bør begrenses til et minimum, spesielt i barmarkssesongen.

Verdivurdering: Myra ligger egentlig litt på kanten av hva som skal kartlegges ifølge håndboka ettersom den ligger i mellomboreal sone og heller ikke er spesielt rik. Myra er likevel kartlagt på grunn av lav beliggenhet, intakthet og ganske stort areal men vurderes som "kun" lokalt viktig.

Figur 13: Lokaliteten består vesentlig av intermediær til middelsrik fastmattemyr. Foto: Jon T. Klepsland.

Lokalitetsnr	30089. Perjordlia
Lokalitetsnr Naturbasen	BN00069202
Naturtype	Kalkbarskog
Utforming	Tørr kalkgranskog
Verdisetting	Svært viktig (A)
Areal	144,6 daa
Høyde over havet	130-255
UTM (WGS84 sone 32)	424740 7320770

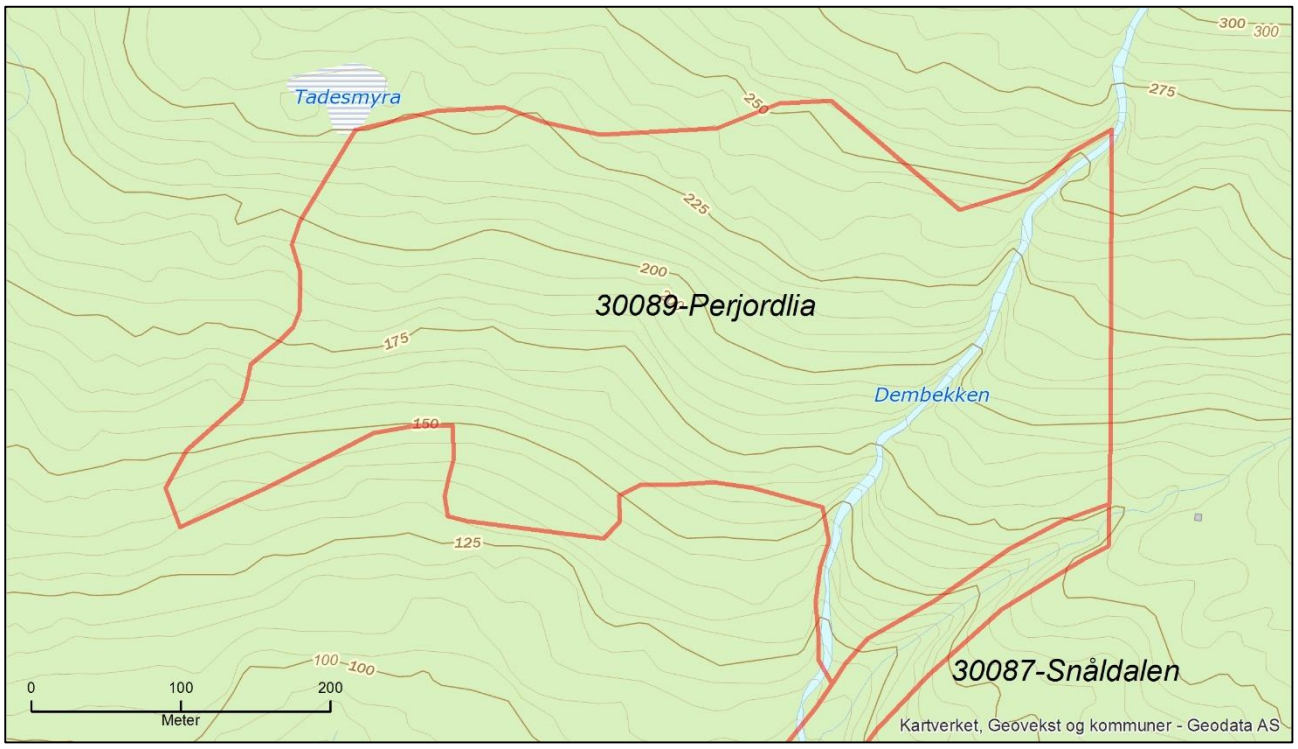

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Jon T. Klepsland og Kim Abel (BioFokus) den 11.09.2013 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Dette er en revisjon av tidligere kartlagt naturtype (BN00069202) sist rapportert av Lie (2003). Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Det er kun gjort små endringer i avgrensingen (økt presisjon). Rødlistekategorier (i parentes) følger "Norsk rødliste for naturtyper 2011" og "Norsk rødliste for arter 2010".

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Drevjamoen, nord for Mosjøen i Vefsn kommune. Avgrensingen omfatter parti med tydelig kalkrik og grandominert barskog på kalkspatmarmor i den sørvendte og bratte lisida til Blåfjellet. Kalkskogen opptrer flekkvis i store deler av lokaliteten, men best utviklet i svakt konkave og smale forsenkninger i terrenget. Den østre delen, øst for Dembekken, er dominert av gammel barblandingsskog på fattigere mark. Området er mangelfullt kartlagt i øvre del og det er mulig at lokaliteten skulle vært avgrenset enda lenger opp i lia og videre østover, men videre opp i lia er det en gradvis overgang til bjørkedominans. Mot sør og vest er lokaliteten avgrenset mot hogstflater. I sørøst grenser lokaliteten mot en annen naturtype.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er en mosaikk av gammel granskog med utformingen gammel høyereliggende granskog (ca 60%) og kalkbarskog med utformingen tørr kalkgranskog (ca 40%). De fuktigste partiene grenser til utformingen høgstaudekalkgranskog, men dette utgjør svært små partier.

De største verdiene er knyttet til kalkskogen slik at den er valgt som hovedtype i lokaliteten. Vegetasjonen er dominert av nøysom vegetasjon med mye blåbærskog i øst og på lave rygger i vestre del, sammen med småbregneskog. Grasdominert fattigmark forekommer flekkvis i øst. I de fuktige og hyppig forekommende partiene vest for Dembekken forekommer noe som nærmest kan beskrives som "lågstaudekalkgranskog", en mellomting mellom kalkrik frisk lågurtskog og lavvokst høgstaudeskog. Både høgstaude-grankalkskog (NT) og lågurt-grankalkskog (VU) er rødlistet som naturtyper.

Artsmangfold: Tresjiktet er dominert av gran med et veldig sparsomt innslag av bjørk og noen meget få rogn. I de fuktigste partiene er det et sparsomt innslag av gråor, mest busker. Feltsjiktet i fuktsigene er variert med både en del trivialarter og mer krevende arter. Arter som forekommer er blant annet gulsildre, fjellsyre, fjellmarikåpe, hengeaks, teiebær, hundekveke, taggbregne, sløke, hestehov, skogfiol, skogvikke, trollbær, krattfiol, tyrihjelm, kranskonvall, turt, mjødurt, gullris, hårstarr, skogmarihånd, dvergjamne, sumphaukeskjegg, fjellfrøstjerne og bleikstarr. Fungafloraen var relativt godt utviklet, men representert kun ved arter i nær truet og en del kalkkrevende arter som ikke var rødlistet. Området har imidlertid et godt potensial for flere krevende og sjeldne arter. Hyppig forekommende arter var bl.a. fagerbrunpigg og oransjebrunpigg, og de har nå ny nordgrense ved Drevjamoen sammen med praktslørsopp (NT) og keisersopp. Andre rødlistede jordboende sopp var knippesøtpigg (NT) og gulkantmusserong (NT). Ellers kan nevnes fiolett svovelriske, klumpslørsopp, gul trompetsopp, beltebrunpigg, duftbrunpigg og skjellstorpigg. Arter knyttet til død ved og gamle trær er duftskinn (NT), gammelgranskål (NT), vasskjuke og tjærekjuke. Huldrelav (NT) ble funnet under granrot og lungenever, skrubbenever, grynvrenge og stiftfiltlav ble funnet på rogn.

Bruk, tilstand og påvirkning: Den eldste granskogen er konsentrert til den østre delen øst for Dembekken. Her har skogen velutviklet naturskogsstruktur med øvre trealder på minst 250 år. Skogen er glissen og med dominans av gamle trær, men forholdsvis lite død ved. Dimensjonene ligger mye rundt 30 cm i brysthøydediameter. Vest for bekken er skogen mer kompakt og noe yngre. Herskende trealder ligger trolig rundt 70-90 år og med et fåtall trær over 150 år. Dimensjonene ligger rundt 30 cm i brysthøydediameter og det er spredt med død ved i ferske og midlere nedbrytningsfaser.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter notert.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling. Man bør unngå all form for hogst og terrenginngrep. Militær aktivitet til fots bør begrenses til et minimum i barmarkssesongen. Trær og død ved bør ikke skades eller tas i bruk i forbindelse med øvinger.

Verdivurdering: Kalkskogen er velutviklet, utgjør samlet sett et ganske stort areal hvor vegetasjonen stedvis er svært rik og variert, og naturtypen er rødlistet. Artsmangfoldet er rikt og med flere rødlistearter og potensial for flere krevende arter. Flere av de registrerte artene har også sin nordgrense her. Deler av området har også godt utviklet naturskogsstruktur med potensial for moderat krevende gammelskogsarter. Lokaliteten vurderes derfor som svært viktig (A-verdi).

Figur 14: Gammel granskog på fattig mark helt i øst (venstre bilde), og mye kalkskog vest for Dembekken (høyre bilde). Foto: Kim Abel.

Lokalitetsnr	30090. Kanesbekken, rikmyr
Lokalitetsnr Naturbasen	BN00039205
Naturtype	Rikmyr
Utforming	Skog-/krattbevokst rikmyr i høyereliggende strøk (MB-NB)
Verdisetting	Lokalt viktig (C)
Areal	4,2 daa
Høyde over havet	40
UTM (WGS84 sone 32)	421510 7320310

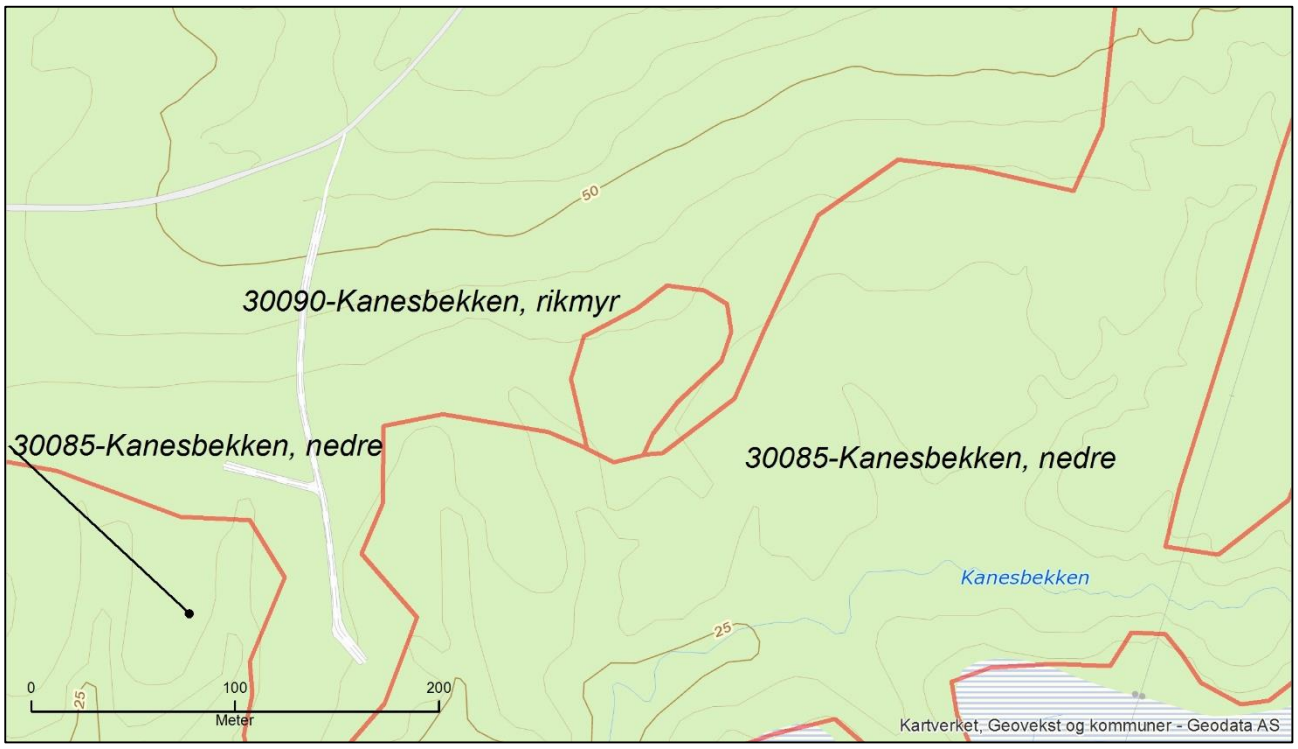

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Kim Abel og Jon T. Klepsland (begge BioFokus) den 11.09.2013 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Dette er en revisjon av tidligere kartlagt naturtype (BN00039205) sist rapportert av Lie (2003). Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Lokaliteten er justert noe (bedre presisjon). Rødlistekategorier (i parentes) følger "Norsk rødliste for naturtyper 2011" og "Norsk rødliste for arter 2010".

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Drevjamoen, nord for Mosjøen i Vefsn kommune. Avgrensingen omfatter et lite parti med rikmyr beliggende i en slak, sørvendt liside sør for Høgberget og nord for Kanesbekken. Lokaliteten grenser til fattig fastmarksskog unntatt i nord hvor det er en helt fersk hogstflate med noe rikere vegetasjon i overkant av rikmyra.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Myra er intermediær til middels rik i utforming og åpen til krattbevokst av bjørk og gråvier-arter. Myra ligger ca 40 meter over havet i mellomboreal vegetasjonssone og er ført til skog-/krattbevokst rikmyr i høyereliggende strøk (MB-NB).

Artsmangfold: Myra er dominert av blåtopp og bjønnskjegg og med mye trådsiv og stjernestarr. Ellers inngår bl.a. mjødurt, lappvier, gulatarr, jåblom, myrfiol, kornstarr, slåttestarr, vendelrot, myrhatt, tepperot, blokkebær, harerug, gulaks, hvitbladtistel, småengkall, breimyrull, skogsnelle, engsnelle, myrmaure, dvergjamne, bleikstarr,

rosetorvmose, myrfiltmose, piperensermose og myrsvovelriske. Tidligere er også skogmarihånd, svarttopp og grønnkurle påvist.

Bruk, tilstand og påvirkning: Myra så ut til å ha noenlunde intakt hydrologi (dvs ikke grøftet eller på annen måte skadet av inngrep). Lavereliggende rikmyrer har i lang tid vært utsatt for oppdyrking og andre inngrep både regionalt og nasjonalt, og gjenværende intakte forekomster har derfor blitt ganske uvanlige, også i Nord-Norge.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter notert.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten større inngrep. Det er spesielt viktig å unngå inngrep eller aktivitet som forstyrrer de hydrologiske forholdene, eksempelvis graving, kjøring som setter spor, eller tilsig av forurenset vann. Militær aktivitet bør begrenses til et minimum, spesielt i barmarkssesongen.

Verdivurdering: Myra er under tvil kartlagt som naturtypeobjekt. Den er liten, ikke spesielt rik og ligger i overgangen mellom sørboreal og mellomboreal vegetasjonssone. Den vurderes som "kun" lokalt viktig.

Figur 15: Krattbevokst myr i kantene (venstre bilde). Det er hogd helt inn til lokaliteten i nord (høyre bilde). Foto: Kim Abel.

Lokalitetsnr	30091. Krokmyra, sør
Lokalitetsnr Naturbasen	BN00039206
Naturtype	Rikmyr
Utforming	Skog-/krattbevokst rik- og intermediær myr i låglandet (BN-SB)
Verdisetting	Lokalt viktig (C)
Areal	1,0 daa
Høyde over havet	100
UTM (WGS84 sone 32)	422500 7321140

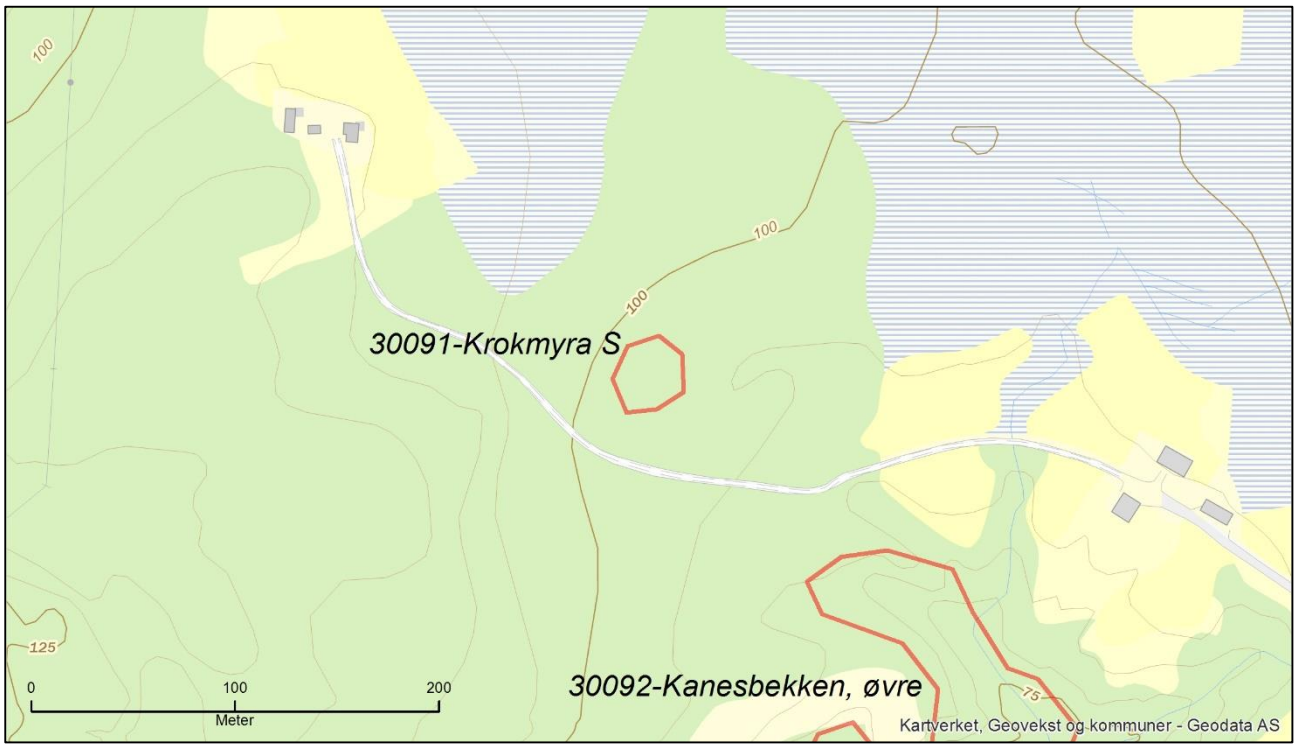

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Jon T. Klepsland (BioFokus) 10.09.2013 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Dette er en revisjon av tidligere kartlagt naturtype (BN00039206) sist rapportert av Lie (2003). Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Lokaliteten er snevret inn noe (bedre presisjon). Rødlistekategorier (i parentes) følger "Norsk rødliste for naturtyper 2011" og "Norsk rødliste for arter 2010".

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Drevjamoen, nord for Mosjøen i Vefsn kommune. Avgrensingen omfatter et lite parti med rikmyr. Lokaliteten grenser til fattig fastmarksskog unntatt i nord hvor det er kildepreget, hogstpåvirket mark av intermediær karakter med dominans av næringskrevende gras og stauder.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Myra er intermediær til middelsrik i utforming og åpen til krattbevokst av bjørk og gråvier-arter. Myra ligger forsåvidt lavt i terrenget men i mellomboreal sone og føres derfor til "skog-/krattbevokst rikmyr i høyereliggende strøk".

Artsmangfold: Myra er dominert av myrsnelle, blåtopp og trådstarr. Ellers inngår bl.a. bukkeblad, jåblom, svarttopp, tepperot, mjødurt, ryllsiv, gulstarr, kornstarr, breiull og marigras. Det er også påvist skogmarihånd og grønnkurle under forrige kartlegging. I bunnsjiktet finnes bl.a. myrstjernemose og myrfiltmose.

Bruk, tilstand og påvirkning: Myra så ut til å ha noenlunde intakt hydrologi (dvs ikke grøftet eller på annen måte skadet av inngrep). Lavereliggende rikmyrer har i lang tid vært utsatt for oppdyrking og andre inngrep både regionalt og nasjonalt, og gjenværende intakte forekomster har derfor blitt ganske uvanlige, også i Nord-Norge.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter notert.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten større inngrep. Det er spesielt viktig å unngå inngrep eller aktivitet som forstyrrer de hydrologiske forholdene, eksempelvis graving, kjøring som setter spor, eller tilsig av forurenset vann. Militær aktivitet til fot bør begrenses til et minimum, spesielt i barmarkssesongen.

Verdivurdering: Myra er under tvil kartlagt som naturtypeobjekt. Den er liten, ikke spesielt rik og er heller ikke spesielt lavtliggende. Den vurderes som "kun" lokalt viktig.

Figur 16: Krattbevokst og intermediærrik myr. Foto: Jon T. Klepsland.

Lokalitetsnr	30092. Kanesbekken, øvre
Lokalitetsnr Naturbasen	BN00039201
Naturtype	Gammel boreal lauvskog
Utforming	-
Verdisetting	Svært viktig (A)
Areal	92,3 daa
Høyde over havet	45-90
UTM (WGS84 sone 32)	422590 7320720

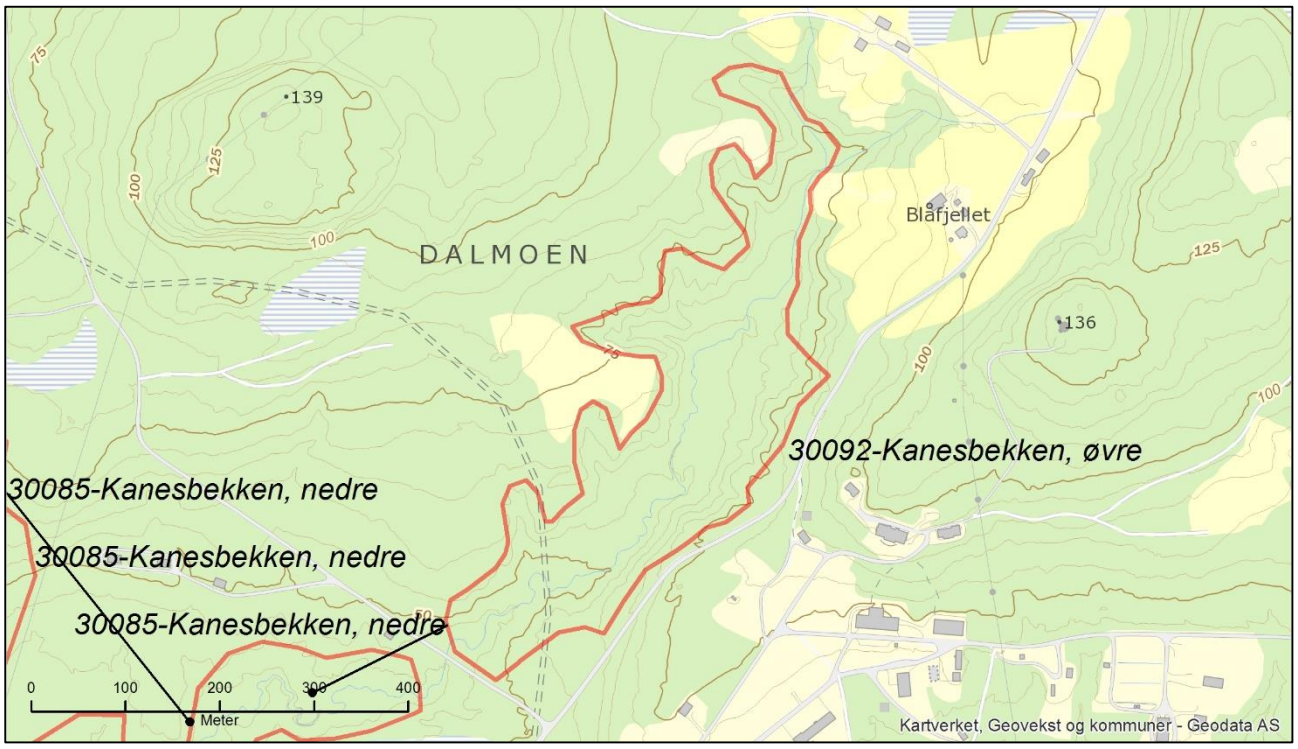

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Jon T. Klepsland (BioFokus) 10.09.2013 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Dette er en revisjon av tidligere kartlagt naturtype (BN00039201) sist rapportert av Lie (2003). Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Det er kun gjort små endringer i avgrensingen (økt presisjon). Rødlistekategorier (i parentes) følger "Norsk rødliste for naturtyper 2011" og "Norsk rødliste for arter 2010".

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Drevjamoen, nord for Mosjøen i Vefsn kommune. Avgrensingen omfatter en bred og mer eller mindre skogkledd ravinedal. Bunnsubstratet består ifølge NGU av marine sedimenter, men langs bekken er substratet ofte utvasket og sandig, og det har dessuten stedvis akkumulert ganske tykke lag med myr/torv. Lokaliteten er i stor grad avgrenset på grunnlag av topografi (ravinedal), men grensen markerer også overgang til betydelig mindre luftfuktig skog eller sterkt kulturpåvirket mark. I sør og øst grenser lokaliteten mot vei og bebyggelse, i nord dels til dyrket mark.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en mosaikk eller kombinasjon av flere prioriterte naturtyper. Det inngår også noe areal uten slik status (og som isolert sett har lav naturverdi) av hensyn til arrondering og/eller som nødvendig buffer mot areal med høy naturverdi. Av prioriterte naturtyper er det to som er spesielt viktige: 1) Moderat gammel og svakt flompåvirket eller forsumpet gråor-heggeskog i bunn av ravinedalen; 2) Relativt gammel løvblandingsskog med varierende innslag av gran høyere opp i ravinesidene.

Sistnevnte kan føres til utformingen "gammel løvblandingsskog". I nord står det moderat gammel granskog i sideraviner som kan føres til "gammel lavlandsgranskog". I bunn av ravina er det frodig, til dels flombetinget vegetasjon dominert av næringskrevende gras og urter. Høyere opp er det, litt avhengig av fuktighetsforhold og tresjiktsdominans, enten frodig bregne-staude-vegetasjon eller fattigere småbregne-utforminger samt blåbærskog. Fattige vegetasjonstyper dominerer i nord. Det inngår også parti med myr- og kildevegetasjon. Mot bunn av ravinedalen er skogen ofte temmelig glissen. Dette er dels naturlig grunnet mye fuktighet eller frodig feltsjikt (som hemmer trærnes etableringssuksess), men noen steder skyldes dette hogstinngrep. Vassdraget (Kanesbekken) er forholdvis lite her (generelt mindre enn 0,5 m bred) og har beskjeden vannføring.

Artsmangfold: Både gran, bjørk, gråor, rogn og selje opptrer frekvent. Hegg og svartvier finnes mer sparsomt langs bekken. Lengst nord er tresjiktet dominert av gran og ravinesidene er dominert av fattig småbregne- og blåbær-vegetasjon. I bratte ravinesider med gran lenger sør opptrer litt rikere småbregne-utforminger med bl.a. skogsnelle, skogburkne, gullris og gjøksyre. I løvdominerte ravinesider og ned mot ravinedalbunnen er det generelt rik bregne-staude-vegetasjon med bl.a. strutseving, skogburkne, skogstjerneblom, bringebær, mjødurt, skogstorkenebb, vendelrot, hestehov, hvitbladtistel, sølvbunke og skogrøyrkvein. Tyrihjelm, fjellfiol, rød jonsokblom, linesle og turt inngår også. På flompåvirket eller forsumpet mark i bunn er det heller sterk dominans av mjødurt, bringebær og strandrør. I forsumpete eller sigpåvirkete parti inngår bl.a. myrhatt, bekkekarse, bukkeblad, bekkeblom og slåttestarr.

Flere relativt krevende kryptogamer er påvist, først og fremst av epifyttiske lav. Spesielt verdt å fremheve er spredte forekomster av den sjeldne, luftfuktighetskrevende og regionalt varmekjære arten *Pyrrhospora subcinnabarina* (EN). Ellers er det gjort funn av rustdoggnål (NT), gubbeskjegg (NT), skorpeglye (VU), Leptogium teretiusculum, Lecanora farinaria og Biatora sphaeroidiza. Lungenever-samfunnet er moderat velutviklet, men med dominans av skrubbenever over lungenever.

Bruk, tilstand og påvirkning: Selv om deler av lokaliteten bærer preg av eldre og nyere hogstinngrep er skogen i store trekk temmelig gammel og ofte også usedvanlig storvokst med grove trær av mange treslag. De største og antatt eldste grantrærne står midtveis i øst og er inntil 60 cm dbh (og trolig ca 150 år). Det finnes bjørk på mer enn 40 cm dbh og både selje og rogn på opp mot 35 cm dbh. Dødvedelementer av ulike løvtrær opptrer forholdsvis frekvent, men kontinuiteten i grøvre dødvedelement er nok likevel svak. Av gran er det lite død ved.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter notert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en viktig del av et større system med skogkledde, luftfuktige ravinedaler i området som samlet sett har stor betydning for luftfuktighetskrevende og relativt varmekjære naturskogsarter.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten større inngrep. Man bør unngå all form for hogst og terrenginngrep. Militær aktivitet til fots bør begrenses til et minimum og kjøring bør ikke forekomme.

Verdivurdering: Lokaliteten har spesielle kvaliteter knyttet både til relativt gammel løvblandingsskog, gammel granskog og luftfuktig gråor-heggeskog. Nærhet til større ravinedaler av lignende utforming teller positivt. Flere krevende arter er påvist, inkludert en god bestand av *Pyrrhospora subcinnabarina* som anses sterkt truet. Lokaliteten vurderes derfor som svært viktig.

Figur 17: På de middelaldrete gråorene i venstre bilde vokser Pyrrhospora subcinnabarina (EN). Høyre bilde viser frodig, eldre skog lenger opp i dalføret. Foto: Jon T. Klepsland.

Lokalitetsnr	30093. Komra øvre
Lokalitetsnr Naturbasen	-
Naturtype	Gråor-heggeskog
Utforming	Flommarksskog
Verdisetting	Svært viktig (A)
Areal	238,9 daa
Høyde over havet	20-75
UTM (WGS84 sone 32)	422620 7319740

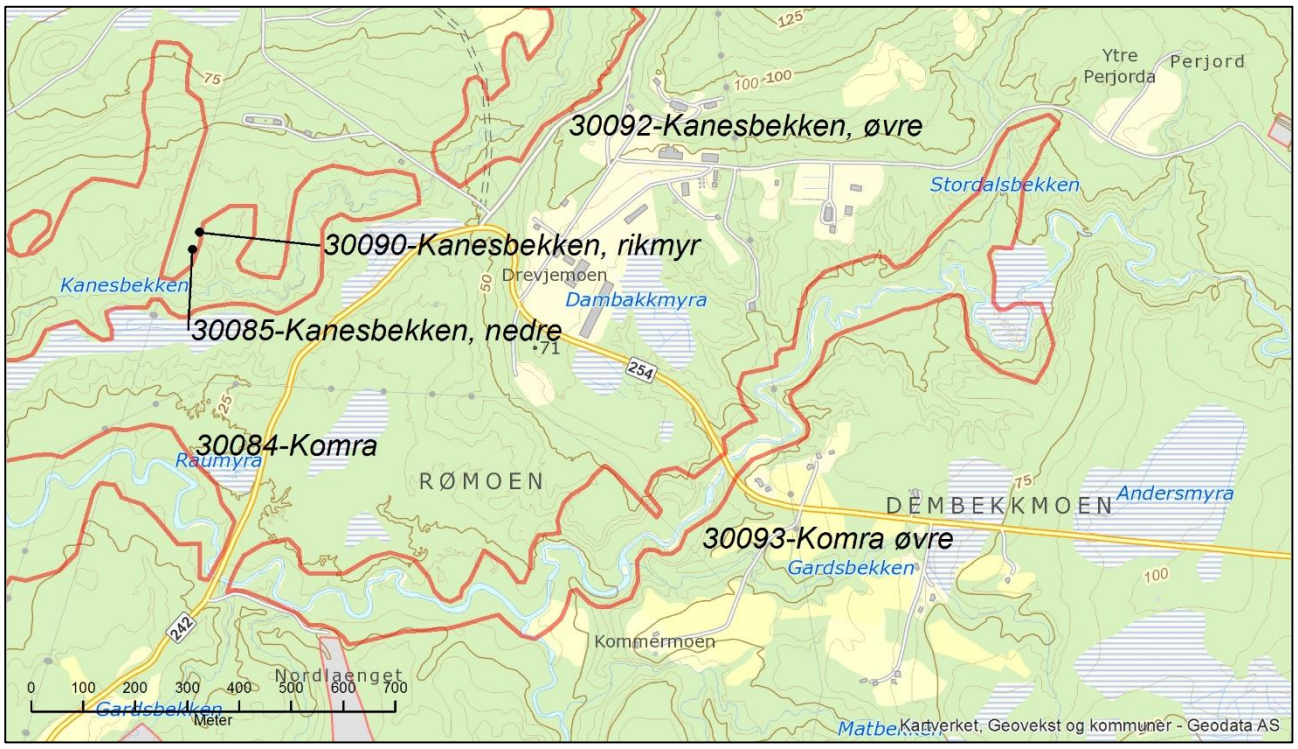

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Kim Abel (BioFokus) 10.09.2013 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Denne lokaliteten er skilt ut som en egen naturtype fra lokalitet BN00039151 på grunn av at de nå er skilt med en ny og bred vei. Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging (Lie 2003) er videreført. Det er kun gjort små endringer i avgrensingen (økt presisjon). Rødlistekategorier (i parentes) følger "Norsk rødliste for naturtyper 2011" og "Norsk rødliste for arter 2010".

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Drevjamoen, nord for Mosjøen i Vefsn kommune. Avgrensingen omfatter en forholdsvis smal og stort sett ganske grunn og mer eller mindre skogkledd ravinedal. Bunnsubstratet består av hav- og fjordavsetninger hvorav de nedre deler er dominert av leire, mens noe mer grovkornede partikler forekommer spredt i den øvre halvdel. Lokaliteten er i stor grad avgrenset mot yngre og/eller mindre luftfuktig skog, samt enkelte nyere inngrep spesielt i øvre del. I vest markerer vegen den vestre grensen. På grunn av ofte gradvise overganger mot mer trivielle skogtyper er avgrensingen stedvis litt omtrentlig.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en mosaikk eller kombinasjon av flere prioriterte naturtyper. Det inngår også noe areal uten slik status (og som isolert sett har lav naturverdi) av hensyn til arrondering og/eller som nødvendig buffer mot areal med høy naturverdi. Storparten av arealet domineres av gråor-heggeskog med utformingen flommarksskog. Partier med gammel løvdominert skog som ikke er flompåvirket forekommer i enkelte ravinesider (spesielt i nedre del) og kan føres til gammel boreal løvskog. I de

øvre to tredjedelene er det stedvis noe innslag av gammel granskog med utformingen gammel lavlandsgranskog, og helt øverst er det også et sparsomt innslag av rik sump- og kildeskog med utformingen boreal kildeskog. Langs vassdraget (Komra) er det frodig flombetinget vegetasjon dominert av næringskrevende gras og urter. Høyere opp i terrenget veksler vegetasjonen mer mellom mesotrof staudevegetasjon, småbregne- og blåbærskog, samt noen små partier med kildeskog. Skogen er ofte temmelig glissen, dels naturlig pga våt mark men dels også grunnet hogst i forbindelse med tradisjonelt skogbruk og etablering av kjøretraseer for forsvaret. Vassdraget er ganske stort (ca 2-5 m bredt) og går i meanderbuer gjennom lokaliteten. Vannet er klart og har ganske høy pH (målt til 7,1 av Frilund 29.06.2001).

Artsmangfold: Langs vassdraget er tresjiktet dominert av gråor. Det er også betydelig innslag av bjørk, gran og svartvier. Det er også kratt av gråvier-arter her og der og noe rogn. Feltsjiktet er generelt frodig med mye mjødurt, bringebær og strandrør. Noen få steder er det også mye strutseving. Ellers inngår bl.a. skogsvinerot, skogburkne, tyrihjelm, sumphaukeskjegg, krypsoleie, myrfiol, sløke, skogstjerneblom og skogsivaks. Helt i øvre del, samt i et parti i de midtre deler av vassdraget er det grandominert skog. Feltsjiktet er generelt fattig i tørre partier som er dominerende, men mer frodig i forsenkninger med blant annet hvitbladtistel, firblad, mjødurt, skogburkne, skogstorkenebb, skogsnelle, tepperot, strutseving, skogstjereblom og myrfiol. I kildepartiene er det arter som engsnelle, mjødurt, tyrihjelm, sumphaukeskjegg, krypsoleie, myrfiol, turt, hestehov, enghumleblom, dvergsnelle, skogburkne og noe fagermoser.

Av rødlistearter er det gjort ett funn av fossenever (VU) i de nedre deler av vassdraget, tre funn av langnål (NT) spredd langs hele vassdraget, samt gubbeskjegg (NT) i grandominerte partier. Lungenever-samfunn opptrer usammenhengende men stedvis ganske rikelig, spesielt i nedre del av vassdraget og er best utviklet på svartvier.

Bruk, tilstand og påvirkning: Flommarkskogen har spesielt i nedre del et betydelig innslag av gamle trær og dødvedelementer i ulike nebrytningsklasser og -kvaliteter, først og fremst av gråor og svartvier. Kvalitetene ut på siden blir derimot ofte raskt redusert på grunn av tidligere hogstinngrep, både gamle og ferske. I øvre halvdel er den nærmeste sonen til vassdraget smal på grunn av at forsvaret har etablert en kjøretrase langs elva. Granskogen i midtre del er ikke spesielt gammel og med dårlig sjiktning, men det har begynt å danne seg en god del død ved etter selvtynninger og stormfellinger. Det er mest ferske læger, men også noen midlere nedbrutte stokker. Dimensjonene er mye rundt 20-30 cm i brysthøydediameter. Det er en del strylav på grana. Helt i øvre del er granskogen noe bedre sjiktet og med spredte forekomster av død ved, men fortsatt ikke spesielt gammel. Sentralt i lokaliteten krysser en veg og en kraftgate elva.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter notert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en viktig del av et større system med skogkledde, luftfuktige ravinedaler i området som samlet sett har stor betydning for luftfuktighetskrevende og relativt varmekjære naturskogsarter.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten større inngrep. Man bør unngå all form for hogst og terrenginngrep. Vassdragets gode vannkvalitet bør sikres. Militær aktivitet til fots bør begrenses til et minimum. Det bør avsettes gode kantsoner mot elva i forbindelse med de etablerte kjøretraseene for å sikre miljøet langs elva. Nye kjøretraseer bør ikke etableres.

Verdivurdering: Lokaliteten har spesielle kvaliteter knyttet både til flompåvirket, luftfuktig gråor-heggeskog, gammel granskog og et tilsynelatende økologisk intakt, rent og produktivt vassdrag. Det samlete arealet av disse naturtypene er forholdsvis stort og det er gjort funn av flere rødlistede og krevende arter. Alt dette peker mot at lokaliteten er svært viktig.

Figur 18: Frodig løvskog langs vassdraget (venstre bilde). Partier med eldre granskog og noe død ved i øvre halvdel (høyre bilde). Foto: Kim Abel.

Lokalitetsnr	30094. Bennethogget
Lokalitetsnr Naturbasen	-
Naturtype	Kalkskog
Utforming	-
Verdisetting	Viktig (B)
Areal	45,8 daa
Høyde over havet	185-300
UTM (WGS84 sone 32)	424030 7321230

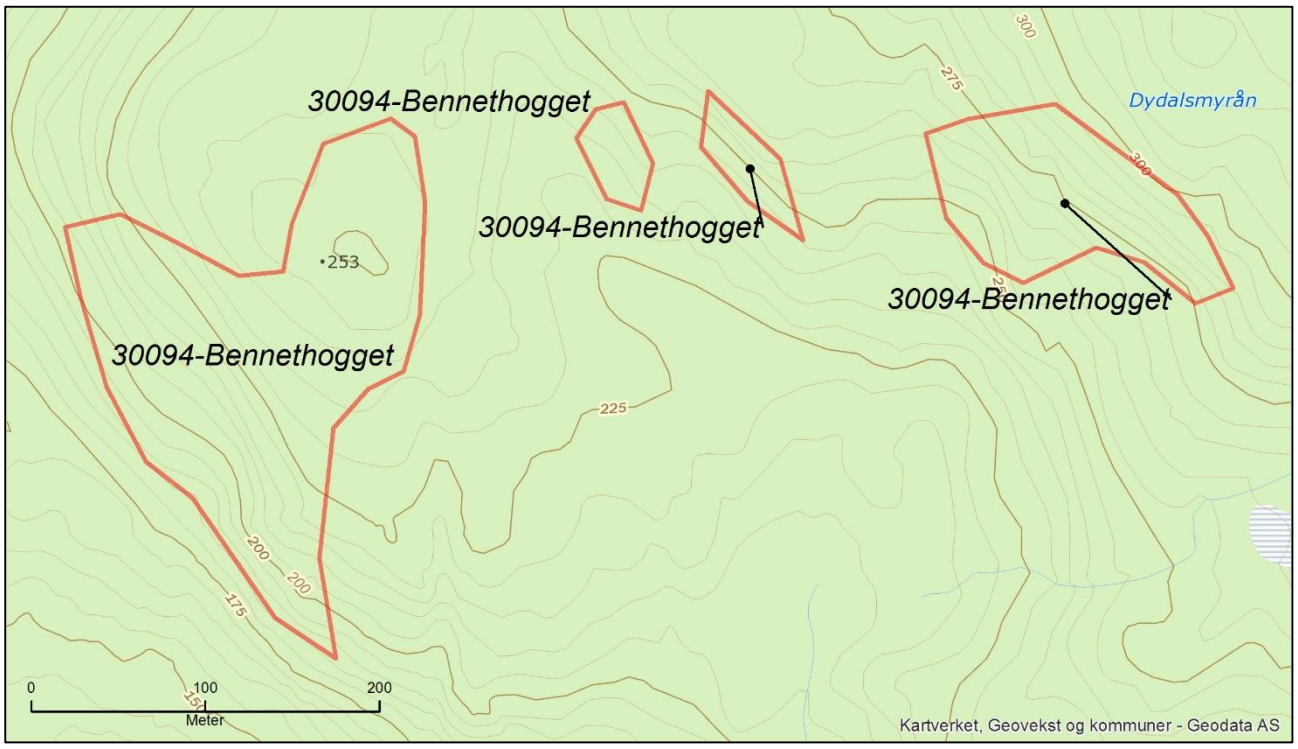

Innledning: Lokaliteten er nykartlagt av Jon T. Klepsland og Kim Abel (BioFokus) 11.09.2013 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Rødlistekategorier (i parentes) følger "Norsk rødliste for naturtyper 2011" og "Norsk rødliste for arter 2010".

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Drevjamoen, nord for Mosjøen i Vefsn kommune. Avgrensingen omfatter parti med tydelig kalkrik og overveiende skogkledd fastmark på kalkspatmarmor. Kalkskogen opptrer flekkvis i terrenget, helst tilknyttet skrenter og rygger, og avgrensingen består derfor av flere polygon. Området er ikke godt undersøkt, så det finnes garantert flere parti som kunne/burde vært avgrenset og inngå i naturtypelokaliteten. Delområdene er avgrenset mot fattigere skogsmark uten like tydelig preg av kalkskog (men avgrensingene kan være litt upresise). Tilgrensende naturtypelokalitet i vest (BN00039148) er ikke undersøkt i denne omgang.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Delområdene består i hovedsak av grunnlendt bjørkeblandet granskog. Vegetasjonen er rik og variert og typisk for nordlige kalkskoger. Hele arealet er derfor klassifisert som kalkskog.

Artsmangfold: Tresjiktet er dominert av gran og bjørk. Stedvis er det også betydelig innslag av einer, rogn og selje. Tilknyttet åpne kalkrygger er det påvist litt eksklusive arter som bakkesøte og rødflangre. Feltsjiktet er ellers

rikt og variert med bl.a. grønnburkne, taggbregne, blåklokke, tiriltunge, vårerteknapp, skogvikke, trollbær, tysbast, krattfiol, skogstorkenebb, markjordbær, teiebær, liljekonvall, kranskonvall, tyrihjelm, skogsvinerot, nikkevintergrønn, firblad, blåknapp, fingerstarr, hengeaks og hundekveke. Det er også gjort funn av enkelte noe krevende jordboende sopp som gullkremle og duftbrunpigg. Jordsoppelementet er imidlertid dårlig undersøkt og det er grunn til å anta at det finnes flere krevende arter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Deler av kalkskogen er ung etter tilnærmet flatehogst for noen tiår tilbake (gjelder vestre polygon), mens andre parti har ganske velutviklet naturskogsstruktur med øvre trealder på ca 150-200 år. Selv om hogsten i vest har forringet kvalitetene er deler av kalkskogen der likevel inkludert i avgrensingen da feltsjiktet er meget rikt og det inngår en del naturlig åpne parti grunnet sterkt hellende terreng. Den har også relativt godt restaureringspotensial.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter notert.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten større inngrep. Man bør unngå all form for hogst og terrenginngrep. Unntak gjelder vestre polygon hvor det evt kan foretas skånsom skogtynning uten å forringe kvalitetene. Militær aktivitet til fots bør begrenses til et minimum i barmarkssesongen og kjøring bør ikke forekomme.

Verdivurdering: Delområdene med kalkskog utgjør samlet sett et ganske stort areal og vegetasjonen er til dels usedvanlig rik og variert med også innslag av relativt varmekjære arter. Deler av området har også naturskogsstruktur med potensial for moderat krevende gammelskogsarter. Lokaliteten vurderes derfor som viktig.

Figur 19: Tørre knauser (venstre bilde) og fuktigere skråninger (høyre bilde) med rik og kalkkrevende karplanteflora. Foto: Jon T. Klepsland.

Lokalitetsnr	30095. Smidalen
Lokalitetsnr Naturbasen	-
Naturtype	Bekkekløft og bergvegg
Utforming	Bekkekløft
Verdisetting	Lokalt viktig (C)
Areal	18,3 daa
Høyde over havet	65-110
UTM (WGS84 sone 32)	421430 7318790

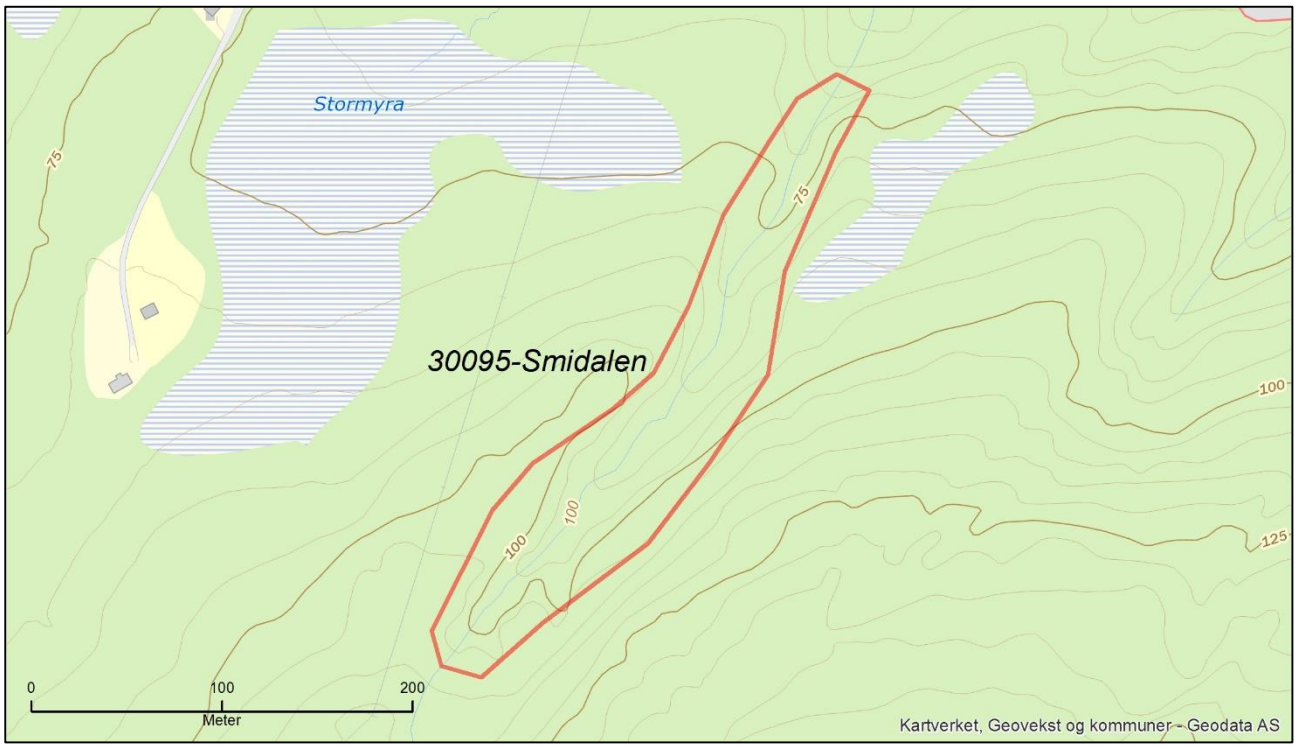

Innledning: Lokaliteten er nykartlagt av Jon T. Klepsland (BioFokus) 11.09.2013 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Rødlistekategorier (i parentes) følger "Norsk rødliste for naturtyper 2011" og "Norsk rødliste for arter 2010".

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Drevjamoen, nord for Mosjøen i Vefsn kommune. Avgrensingen omfatter en liten bekkedal med nordlig dreneringsretning. Den er i hovedsak avgrenset på grunnlag av topografi (bekkedal/bekkekløft), men i nord grenser den mot uthogd skog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Bekkedalen består av grandominert skog på hovedsakelig fattige vegetasjonstyper. Deler av skogen har ganske velutviklet naturskogsstruktur, men i andre parti er den yngre og preget av hogstuttak for ca 50 år siden.

Artsmangfold: Tresjiktet er dominert av gran, men stedvis er det betydelig innslag av bjørk, rogn og osp. Selje inngår også. I bunn av bekkedalen er det stedvis myrlendt med bl.a. skogsnelle, myrhatt, bukkeblad, molte og slåttestarr. Ellers dominerer småbregne- og blåbærskog, ofte med skrubbær eller bjørnekam. Det finnes også parti med rikere bregne-staude-vegetasjon med bl.a. skogburkne, teiebær, mjødurt, fjellfiol, skogstorkenebb, turt, sumphaukeskjegg, skogrøyrkvein og myskegras.

Enkelte moderat krevende naturskogsarter er også påvist: Huldrelav (NT), gubbeskjegg (NT), granstokkjuke, praktbarksopp og barvedbroddsopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er til dels i aldersfase med øvre trealder omkring 150 år, og til dels yngre/mer hogstpåvirket med høy tretetthet, lav snittalder og relativt små dimensjoner. I sør finnes moderat gammel osp på opp mot 30 cm dbh. Dødvedelementer opptrer sparsomt, men i nord inngår enkelte granlæger i lave og midlere nedbrytningsstadier.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter notert.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten inngrep. Man bør unngå all form for hogst og terrenginngrep. Militær aktivitet til fots bør begrenses til et minimum og kjøring bør ikke forekomme.

Verdivurdering: Liten bekkedal med varierende påvirkningsgrad men visse naturskogskvaliteter og ganske stor treslagsvariasjon. Moderat krevende naturskogsarter er også påvist. Lite areal og en del negativ påvirkning av tidligere hogster gjør at den vurderes som lokalt viktig.

Figur 20: Venstre bilde viser bestand med osp i øvre del av bekkedal. Høyre bilde viser eldre granskog i nedre del av bekkedal. Foto: Jon T. Klepsland.

3.10 VILTOMRÅDER

Fra forrige biologisk mangfoldkartlegging i Drevjamoen skyte- og øvingsfelt (Lie 2002) ble det kartlagt to prioriterte viltområder. Begge områdene er videreført etter kartleggingen i 2013 med enkelte justeringer i avgrensning. Kunnskapen om viltet i skyte- og øvingsfeltet må sies å være noe lav. Undersøkelsene som har vært gjort tidligere, og i 2013, har kun gjort grove vurderinger av viltverdiene og det mangler en grundig gjennomgang av dette temaet. Vurderingene av viltområdene baserer seg i første rekke på naturtypene og deres potensial som viltområder, supplert med info fra Artskart. De er også i noen grad supplert med egne registreringer i 2013. Feltarbeidet ble imidlertid gjennomført såpass sent på sesongen at fuglelivet var noe begrenset.

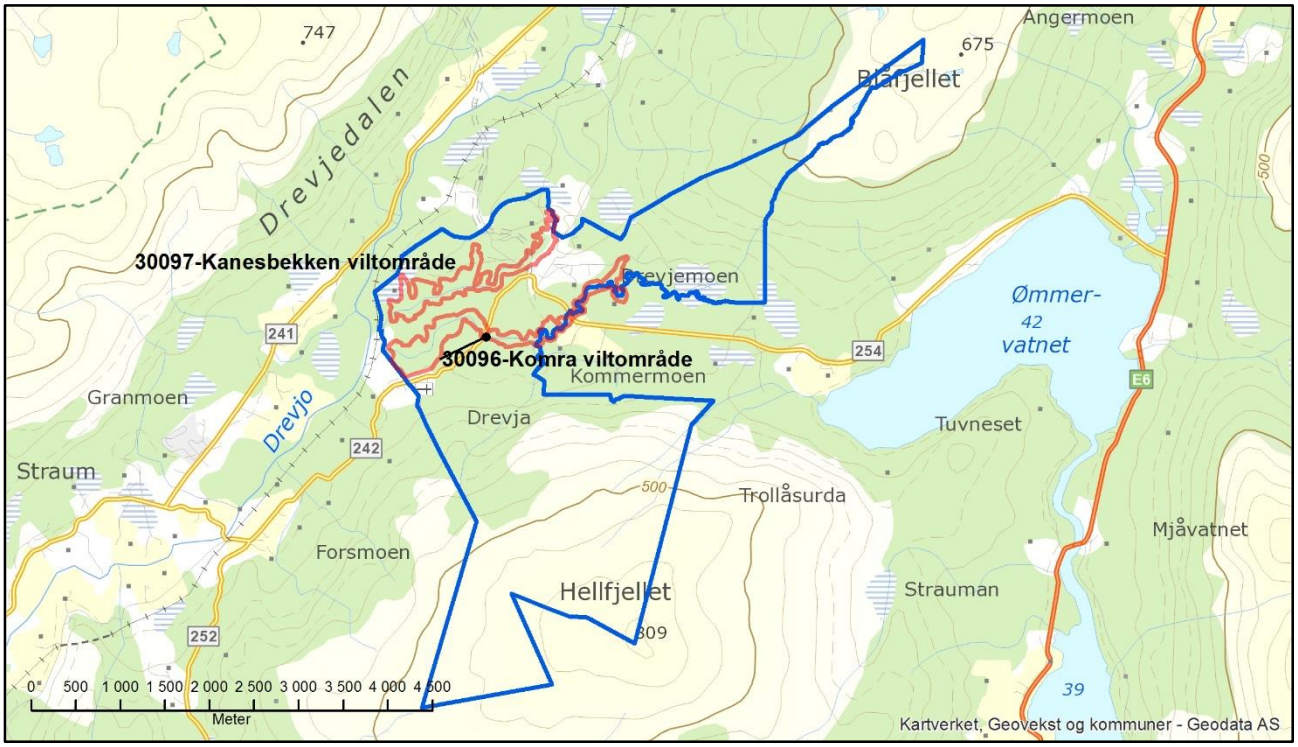

Figur 21: Oversiktskart over registrerte viltområder i Drevjamoen skyte- og øvingsfelt.

Lokalitet	30096. Komra viltområde
Naturbase ID	-
Verdisetting	Viktig (B)
Areal	549,3 daa
Høyde over havet	10-75
UTM (WGS84)	421230 7319520

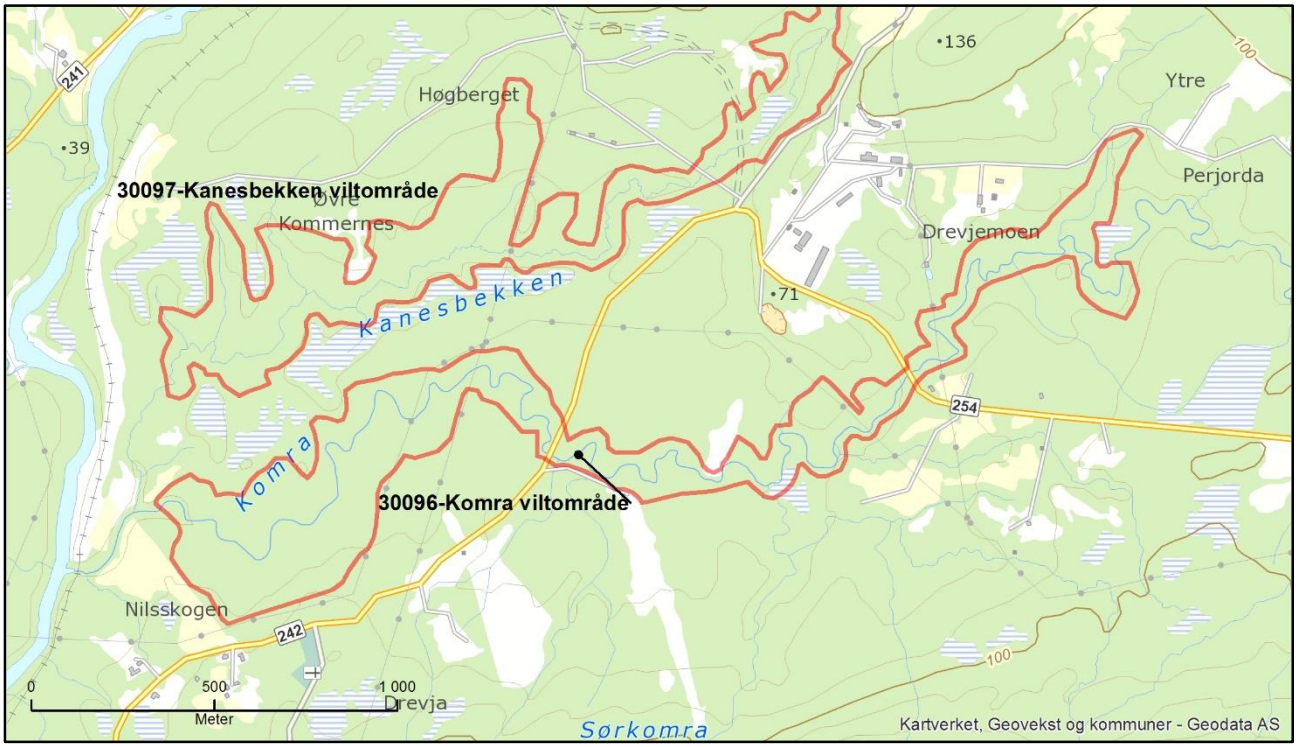

Innledning: Lokaliteten er sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 09-10.09.2013 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets eiendommer på oppdrag fra Forsvarsbygg. Dette er en revisjon av tidligere kartlagt viltområde først kartlagt i 2000 av Prevista (Lie 2003), men som ikke har vært lagt inn i Naturbase. Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Lokaliteten er justert noe i avgrensning. Rødlistekategorier (i parentes) følger "Norsk rødliste for naturtyper 2011" og "Norsk rødliste for arter 2010". Lokaliteten er sammenfallende med to andre naturtyper (30084 og 30093) med bl.a. gråor-heggeskog, gammel granskog og regnskog.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Drevjamoen, nord for Mosjøen i Vefsn kommune. Avgrensingen omfatter en bred men ganske grunn og skogkledd ravinedal beliggende på marine sedimenter.

Artsmangfold: Kunnskapen om viltet er noe begrenset for lokaliteten. Kunnskapen om områdene som viltområder er i stor grad basert på hvilke naturtyper som forekommer og hvilket potensial disse har for å huse vilt. I tillegg er det gjort enkelte observasjoner av fugl. Generelt kan en si at ravinesystemene er meget viktige beite- og liggeplasser for elg og viktige jerpebiotoper. I tillegg huser de etter alt å dømme meget høy tetthet av hekkende spurvefugl, samt en god bestand av flagspett og trolig tretåspett. Det finnes også storfugl og orrfugl i området. Ravinedalene tilbyr sommerbeite for tiur, og myr/sumpskog er aktuelt beiteområde for røya i tida før egglegging samt at det er aktuelt som kyllingbeite.

Bruk, tilstand og påvirkning: En kraftledning strekker seg gjennom lokaliteten, samt at det er bygd ny veg gjennom lokaliteten. Langs Komra i bunn av hovedravina er tresjiktet ofte veldig glissent eller mangler helt.

Granskogen er derimot generelt ganske kompakt og storvokst med flere partier med relativt gammel granskog hvor det har begynt å danne seg en del død ved.

Hensyn: Naturtypene har sin egen anbefaling for skjøtsel som stort sett går ut på fri utvikling for å videreutvikle verdiene knyttet til død ved og gamle trær. Militær aktivitet til fots bør begrenses i størst mulig grad, spesielt under hekke- og rugetid i mai-juni. Kjøring utenfor allerede eksisterende vegnett bør unngås.

Verdibegrunnelse: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) på grunn av at området har meget gode kvaliteter for spurvefugl og generelt gode kvaliteter for skogsfugl og hakkespetter. Med bedre dokumentasjon av artsmangfoldet er det sannsynlig at verdien burde settes til svært viktig i stedet.

Figur 22: Det finnes noe død ved spredt i lokaliteten og hakkespetter har forholdsvis gode levekår i ravinesystemet. Foto: Kim Abel.

Lokalitet	30097. Kanesbekken viltområde
Naturbase ID	-
Verdisetting	Viktig (B)
Areal	427,3 daa
Høyde over havet	15-90
UTM (WGS84)	421530 7320210

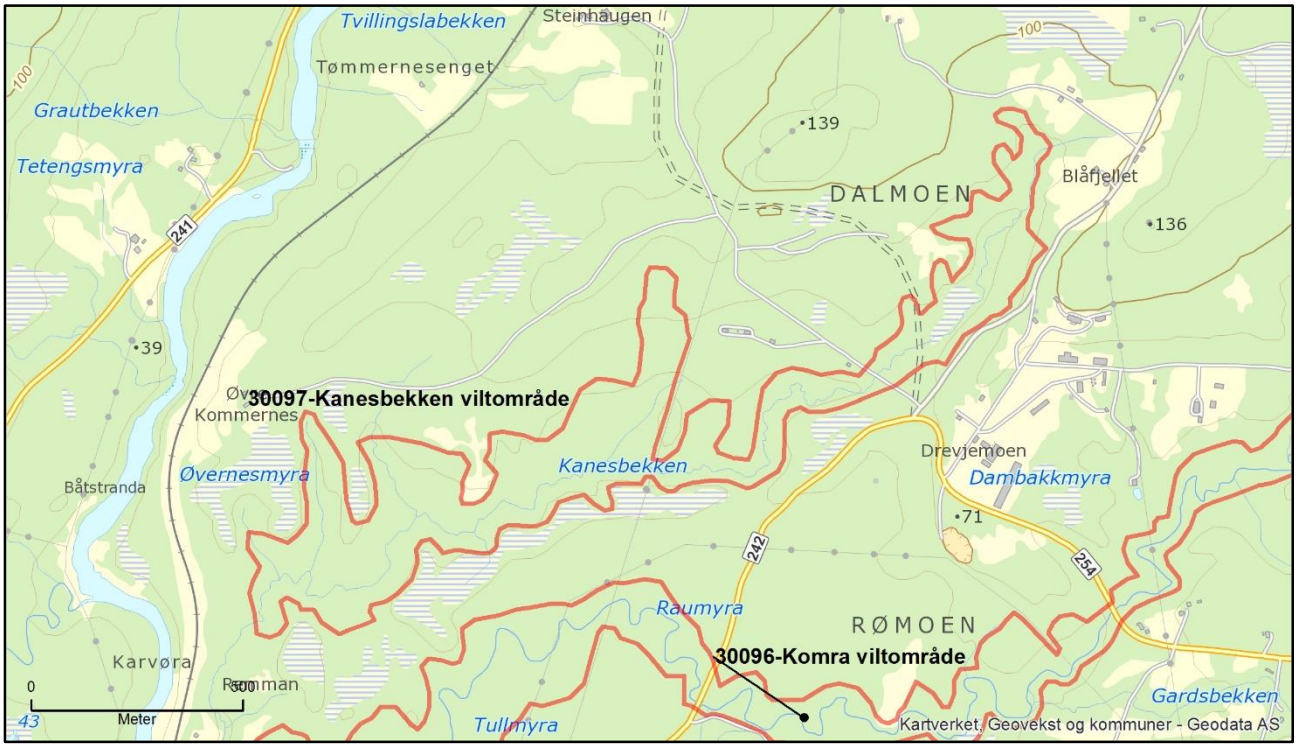

Innledning: Lokaliteten er sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 10.09.2013 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets eiendommer på oppdrag fra Forsvarsbygg. Dette er en revisjon av tidligere kartlagt viltområde først kartlagt i 2000 av Prevista (Lie 2003), men som ikke har vært lagt inn i Naturbase. Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Lokaliteten er justert noe i avgrensning. Rødlistekategorier (i parentes) følger "Norsk rødliste for naturtyper 2011" og "Norsk rødliste for arter 2010". Lokaliteten er sammenfallende med to andre naturtyper (30085 og 30092) med bl.a. gråor-heggeskog, gammel granskog og boreal løvskog.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Drevjamoen, nord for Mosjøen i Vefsn kommune. Avgrensingen omfatter en bred men ganske grunn og skogkledd ravinedal beliggende på marine sedimenter.

Artsmangfold: Kunnskapen om viltet er noe begrenset for lokaliteten. Kunnskapen om områdene som viltområder er i stor grad basert på hvilke naturtyper som forekommer og hvilket potensial disse har for å huse vilt. I tillegg er det gjort enkelte observasjoner av fugl. Generelt kan en si at ravinesystemene er meget viktige beite- og liggeplasser for elg og viktige jerpebiotoper. I tillegg huser de etter alt å dømme meget høy tetthet av hekkende spurvefugl. Et større parti eldre granskog kan trolig fungere som hekketerritorium for tretåspett da både gammelt reirhull etter arten ble funnet, samt gamle hakkemerker på trær. Det finnes også storfugl og orrfugl i området. Ravinedalene tilbyr sommerbeite for tiur, og myr/sumpskog er aktuelt beiteområde for røya i tida før egglegging samt at det er aktuelt som kyllingbeite.

Bruk, tilstand og påvirkning: En kraftledning strekker seg gjennom lokaliteten, samt at det er bygd ny veg gjennom lokaliteten i den nordre delen. Langs Kanesbekken i bunn av hovedravina er tresjiktet ofte veldig glissent eller mangler helt. Granskogen er derimot generelt ganske kompakt og storvokst. Skogalderen varierer noe med dominerende aldersklasse på ca. 100-150 år. Spesielt sentralt og nordvest i området har granskogen relativt velutviklet naturskogsstruktur med rimelig god aldersspredning, innslag av små naturlige glenner, dødvedelementer og tydelig seinvokste trær på opp mot 200-250 år. Skogen er yngst og er dårlig aldersspredd i sør.

Hensyn: Naturtypene har sin egen anbefaling for skjøtsel som stort sett går ut på fri utvikling for å videreutvikle verdiene knyttet til død ved og gamle trær. Militær aktivitet til fots bør begrenses i størst mulig grad, spesielt under hekke- og rugetid i mai-juni. Kjøring utenfor allerede eksisterende vegnett bør unngås.

Verdibegrunnelse: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) på grunn av at området har meget gode kvaliteter for spurvefugl og generelt gode kvaliteter for skogsfugl og hakkespetter. Med bedre dokumentasjon av artsmangfoldet er det sannsynlig at verdien burde settes til svært viktig i stedet.

Figur 23: Frodig løvskog langs Kanesbekken gir gode kår for bl.a. spurvefugler. Foto: Kim Abel.

3.11 FERSKVANNSLOKALITETER

Av ferskvannslokaliteter er det kun bekken Komra og Kanesbekken som har noe potensial som ferskvannslokaliteter. Under befaringene i 2013 ble det aktivt søkt etter elvemusling uten at arten ble funnet. Elvene har imidlertid et potensial for å huse denne arten da de er ørretførende og har en god vannkvalitet. Det er ikke gjort noen videre undersøkelser med tanke på bekkenes funksjon for anadrom laksefisk, men ingen av bekkene er merket av som vassdrag med anadrom laksefisk på på Miljødirektoratets Vassdragsatlas (http://geocortex.dirnat.no/silverlightviewer/?Viewer=Vassdragsatlas).

3.12 RØDLISTEARTER

Fra Artskart, samt upubliserte BioFokus funn, er det per 14.04.2014 registrert 18 ulike rødlistearter fordelt på 65 funn i perioden 1988 til 2014. I tillegg er det ett funn av det som mest trolig er flammebrunpigg (VU) fra 2013. De aller fleste av disse funnene er gjort innenfor naturtypelokalitetene. For en fullstendig oversikt over registrerte rødlistearter i skyte- og øvingsfeltet se tabell 6 og vedlegg C.

Sopp og lav er de to gruppene med flest påviste rødlistearter, noe som også gjenspeiler at Drevjamoen har viktige leveområder for disse to gruppene. Befaringstidspunktet for kartleggingene i 2013 i september var da også et gunstig tidspunkt for å fange opp spesielt sopp. Dette var imidlertid noe sent for å fange opp karplanter, selv om det stort sett var mulig å identifisere det som ble funnet. Innsatsen på artskartlegging i Drevjamoen skyte- og øvingsfelt har vært god på gruppene karplanter, lav og sopp. Det er fortsatt et godt potensial for å finne flere rødlistede og sjeldne arter. Det er størst kunnskapsmangel om gruppene moser, insekter og fugl. Fugl har et større potensial enn det tabellen viser og det er å anbefale en mer detaljert kartlegging av denne gruppen.

Tabell 6: Registrerte rødlistearter i Terningmoen skyte- og øvingsfelt fra Artskart per 10.1.2014. Kun siste funn av hver art er angitt.

Gruppe	Vitenskaplig navn	Norsk navn	Registrant	År	RL status
Fugl	Apus apus	tårnseiler	Per Ole Syvertsen	2011	NT
Fugl	Pinicola enucleator	konglebit	Sverre Birkelund	1990	NT
Karplanter	Cypripedium calceolus	marisko		1988	NT
Lav	Alectoria sarmentosa	gubbeskjegg	Abel, K.	2013	NT
Lav	Chaenotheca gracillima	langnål	Abel, K.	2013	NT
Lav	Collema occultatum	skorpeglye	Klepsland, Jon T.	2013	VU
Lav	Gyalecta friesii	huldrelav	Abel, K.	2013	NT
Lav	Lecidea roseotincta	vinlav	Klepsland, Jon T.	2013	NT
Lav	Lobaria hallii	fossenever	Abel, K.	2013	VU
Lav	Pyrrhospora subcinnabarina		Klepsland, Jon T.	2013	EN
Lav	Sclerophora coniophaea	rustdoggnål	Klepsland, Jon T.	2013	NT
Sopp	Bankera violascens	knippesøtpigg	Abel, K.	2013	NT
Sopp	Cortinarius cumatilis	praktslørsopp	Abel, K.	2013	NT
Sopp	Cystostereum murrayii	duftskinn	Abel, K.	2013	NT
Sopp	Phellinus nigrolimitatus	svartsonekjuke	Klepsland, Jon T.	2013	NT
Sopp	Pseudographis pinicola	gammelgranskål	Abel, K.	2013	NT
Sopp	Skeletocutis chrysella	chrysolomakjuke	Klepsland, Jon T.	2013	VU
Sopp	Tricholoma viridilutescens	gulkantmusserong	Abel, K.	2013	NT

Figur 24: Pyrrhospora subcinnabarina (EN) ble funnet på flere gråorstammer i ravinesystemet langs Komra og Kanesbekken. En fuktighetskrevende og noe varmekjær art med svært begrenset utbredelse i Norge. Forekomstene på Drevjamoen er ett av få kjente kjerneområdene for denne arten.

3.13 FREMMEDE ARTER

Fra Artskart foreligger det ingen forekomster av fremmede arter i skyte- og øvingsfeltet. Gjennom registreringene i 2013 ble det heller ikke registrert noen, men det ble ikke gjort noen målrettede forsøk på å finne fremmede arter. De mest brukte arealene rundt skytebanene og bygningsmassen er de arealene med størst potensial for fremmede arter som kan tenkes å utgjøre en risiko. Dette er arealer som det ikke ble prioritert undersøkt i denne omgang.

3.14 FORVALTNINGSRÅD

3.14.1 GENERELLE FORVALTNINGSRÅD

Alle de registrerte naturtypene ligger ute i «terrenget» og ingen er avhengig av menneskelig påvirkning. Selv om det har vært et aktivt kulturlandskap i deler av området for 100 år siden er disse verdiene borte nå. Det er tre rikmyrer i området, og ofte har slike myrer vært utnyttet i gammel tid gjennom slått. Det foreligger ingen kjent informasjon om at disse myrene har vært gamle slåttemyrer. I naturtypebeskrivelsen for disse myrene er det anbefalt fri utvikling, men på lenger sikt kan det være aktuelt å fjerne oppvoksende kratt for å beholde dagens utstrekning av myrene. Dette er imidlertid ikke aktuelt de første 5-10 årene da gjengroingen går relativt sakte. I de resterende naturtypene er det anbefalt fri utvikling for å utvikle kvalitetene knyttet til bl.a. gamle trær og død ved. Det vil si at de bør få stå fri uten noen form for inngrep hverken i skogbrukssammenheng, vedhogst eller gjennom andre aktiviteter som betinger uttak av trær, eller ødeleggelse av trær.

Det er også gitt noen generelle råd for militær aktivitet og det henvises til de enkelte naturtypene og viltområdene for spesifikke råd.

4 KILDER

Direktoratet for naturforvaltning. 1997. Boreal regnskog i Midt-Norge. Registreringer. http://www.miljodirektoratet.no/old/dirnat/attachment/736/Kap%201%20-%206.pdf

Direktoratet for Naturforvaltning. 2000. Viltkartlegging. - DN-håndbok 11. http://www.xn--miljdirektoratet-oxb.no/old/dirnat/attachment/391/DN-h%C3%A5ndbok%2011-2000.pdf

Direktoratet for Naturforvaltning. 2001. Kartlegging av ferskvannslokaliteter. DN-Håndbok 15. http://www.xn--miljdirektoratet-oxb.no/old/dirnat/attachment/389/Binder3.pdf

Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13. http://www.dirnat.no/content.ap?thisId=500031188&language=0

Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. NINA, Trondheim.

Fremstad, E. og Moen, A. 2001. Truete vegetasjonstyper i Norge. Rapport botanisk serie 2001-4, s.231.

Frilund, G. 2004. Kartlegging av biologisk manfgold i Vefsn kommune. Natur2000-database. Finnes i Vefsn kommune og hos Fylkesmannen.

Gederaas, L., Moen, T. L., Skjelseth, S., et al. 2012. Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Trondheim.

Halvorsen, R., Andersen, T., Blom, H. H., et al. 2008. Naturtyper i Norge - et nytt redskap for å beskrive variasjonen i naturen. 1, s.1-17. http://www.artsdatabanken.no/ThemeArticle.aspx?m=52&amid=3903

Kålås, J. A., Viken, Å., Henriksen, S., et al. 2010. Norsk rødliste for arter 2010.

Lie, M. H. 2002. Biologisk mangfold på Drevjamoen, Vefsn kommune, Nordland.

Lindgaard, A. og Henriksen, S. 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. s.1-112.

Moen, A. 1998. Vegetasjonsatlas for Norge. Statens kartverk, Norge.

NGU. 2014a. Interaktivt berggrunnskart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste. http://www.ngu.no/no/hm/Kart-og-data/

NGU. 2014b. Interaktivt løsmassekart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste. http://www.ngu.no/no/hm/Kart-og-data/

Riksantikvaren. 2013. Kulturminnesøk. http://www.kulturminnesok.no/

VEDLEGG

[A] Kart over naturtypelokaliteter

[B] Kart over viltområder

[C] Kart over rødlistearter

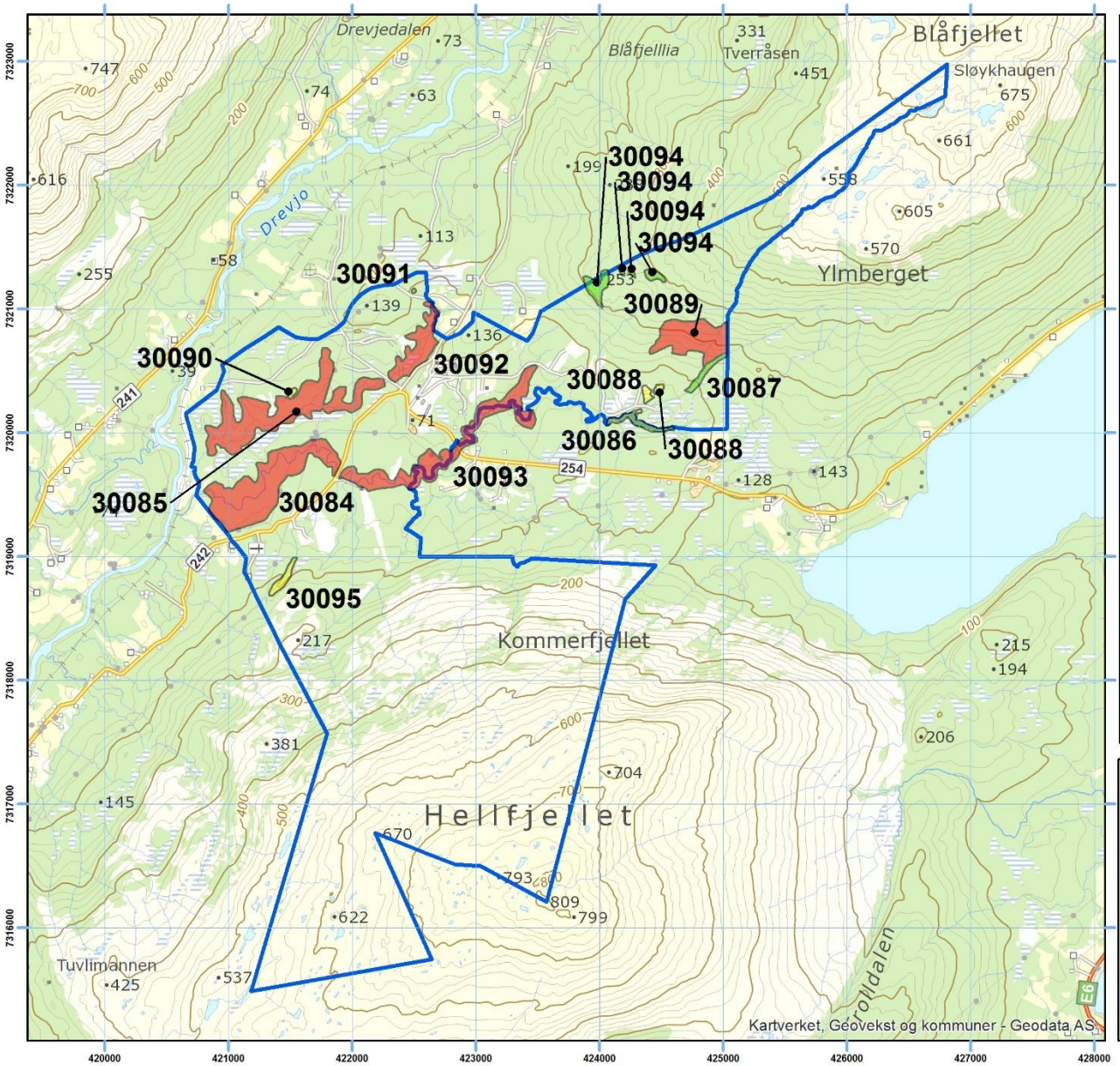

DREVJAMOEN

skyte- og øvingsfelt

Undersøkelsesområde

Biologisk mangfold

Prioriterte naturtyper

Svært viktig (A)

Viktig (B)

Lokalt viktig (C)

Lokalitetsnummer	Naturtype
30084	Komra
30085	Kanesbekken
30086	Svartbekken
30087	Snåldalen
30088	Perjorda Ø
30089	Perjordlia
30090	Kanesbekken, rikmyr
30091	Krokmyra, sør
30092	Kanesbekken, øvre
30093	Komra øvre
30094	Bennethogget
30095	Smidalen

Forsvarsbygg

BIO FOKUS

Alle områder digitalisert med N5 bakgrunnsdata.

Datum: Euref89 (WGS84)
Kartprojeksjon: UTM Sone 33

N

Målestokk 1:45 000

Dato: 16.04.2014

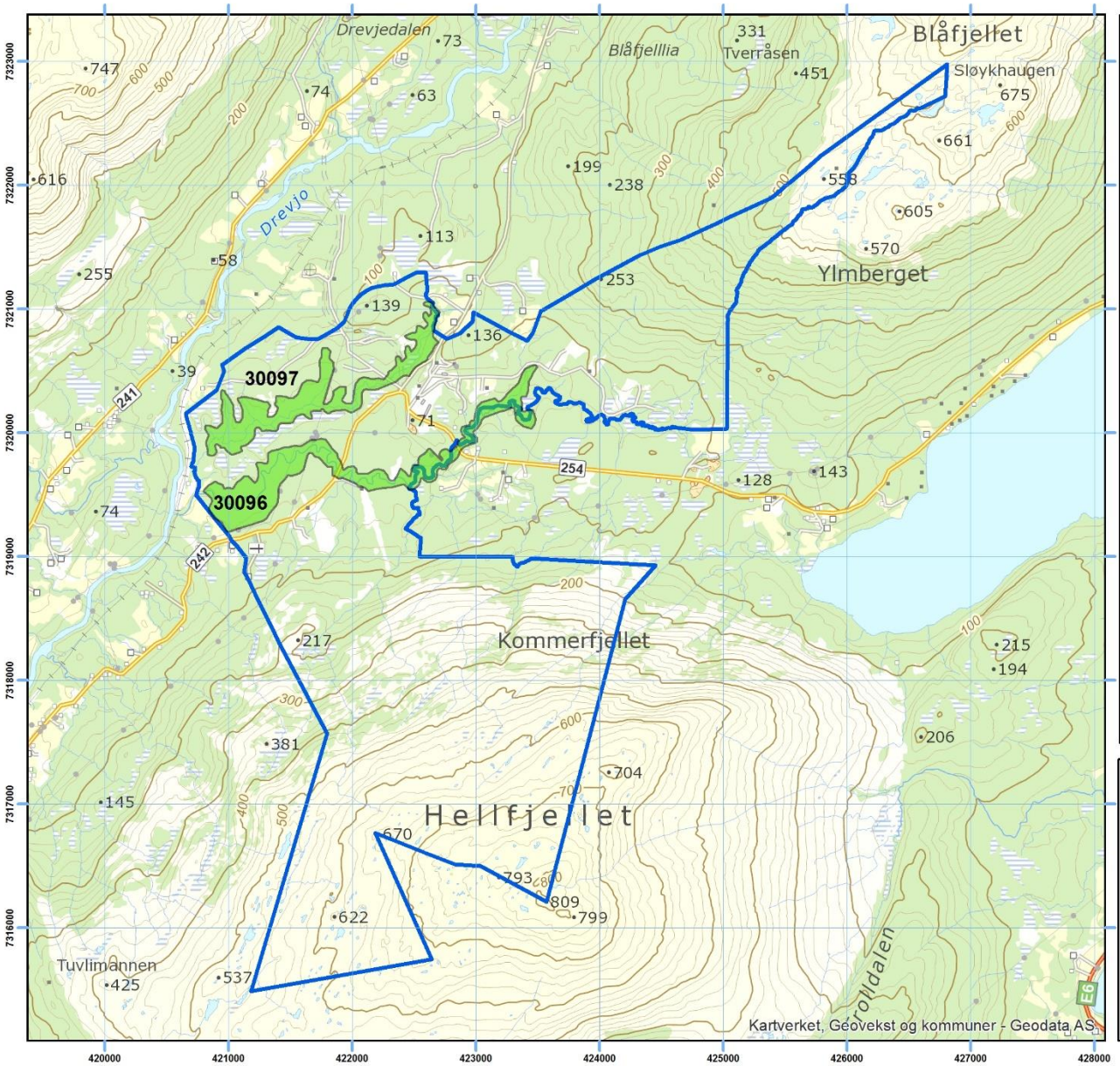

DREVJAMOEN
skyte- og øvingsfelt

Undersøkelsesområde

Biologisk mangfold

Prioriterte viltområder

Svært viktig (A)

Viktig (B)

Lokalt viktig (C)

Lokalitetsnummer	Navn
30096	Komra viltområde
30097	Kanesbekken viltområde

Forsvarsbygg

BIO FOKUS

Alle områder digitalisert med N5 bakgrunnsdata.

Datum: Euref89 (WGS84)
Kartprojeksjon: UTM Sone 33

Målestokk 1:45 000

N

Dato: 16.04.2014

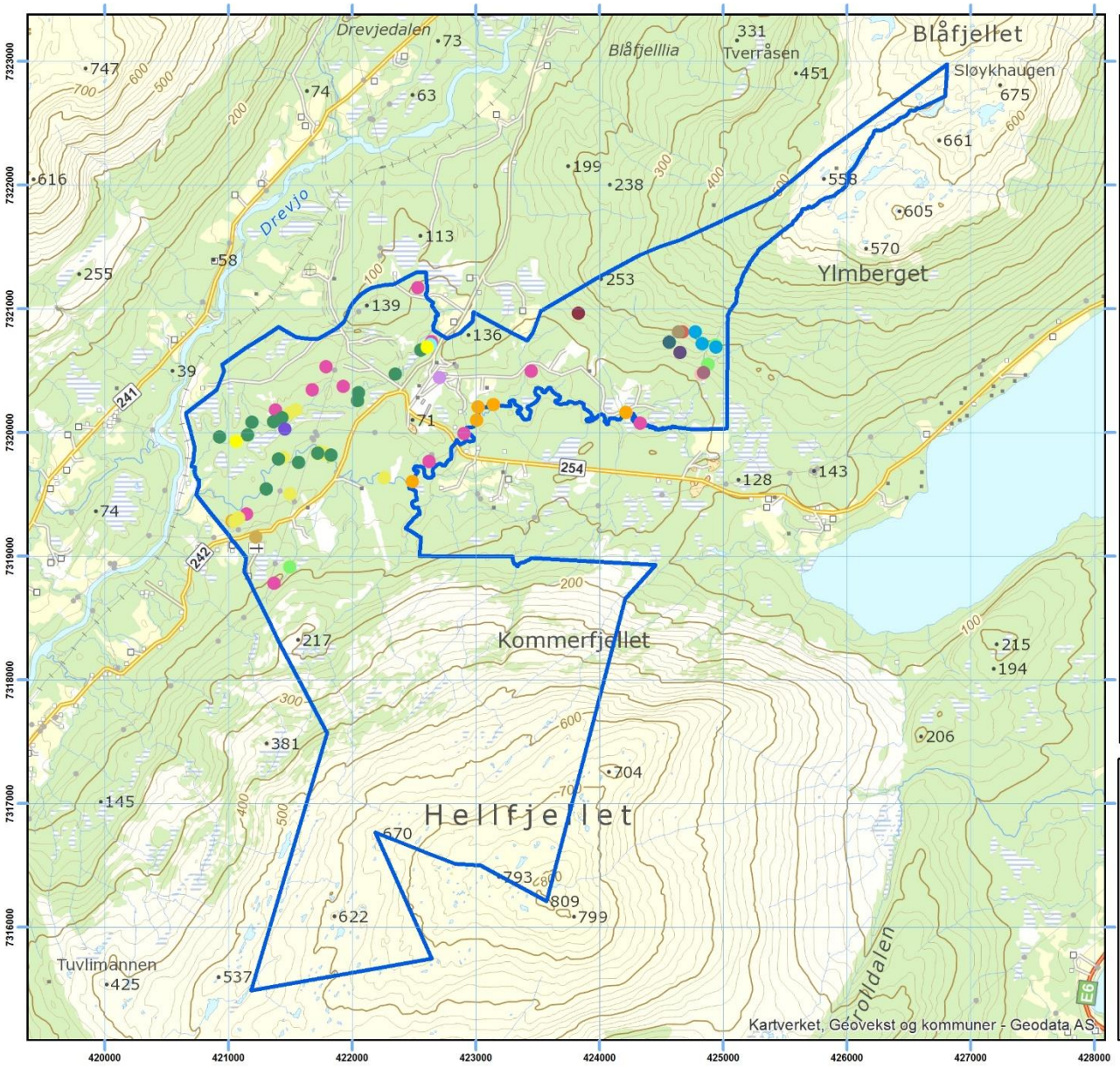

DREVJAMOEN

skyte- og øvingsfelt

Undersøkelsesområde

Biologisk mangfold

Rødlistearter

- Pyrrhospora subcinnabarina
- fossenever
- skorpeglye
- huldrelav
- rustdoggnål
- langnål
- vinlav
- gubbeskjegg
- knippesøtpigg
- praktslørsopp
- gulkantmusserong
- chrysolomakjuke
- svartsonekjuke
- gammelgranskål
- duftskinn
- konglebit
- tårnseiler
- marisko

Forsvarsbygg

BIO FOKUS

Alle områder digitalisert med N5 bakgrunnsdata.

Datum: Euref89 (WGS84)
Kartprojeksjon: UTM Sone 33

N

Målestokk 1:45 000

Dato: 16.04.2014

Forsvarsbygg Futura/ BioFokus